24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6540 — 12 ՅՈՒԼԻՍ 1907 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 14 ՃԷՄԱԶԻ-ԻԼ-ԱԽԻՐ 1325 — 25 JUILLET 1907 — 24me année № 6540

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրշ
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 100 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 35 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ՆԱԽԲԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Con s|ple, Galata

10 PARAS

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Յ. ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ ԳՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՅ

Ի ԺԷ. ՀԱՆԴԻՍԻ ՍԱՀԱԿ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ
ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱԽՈՒԹԵԱՆ
12/25 Յուլիս 1907

Ահաւասիկ Յովսէփ Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողովին երկամեայ տեղեկագիրը որ կարդացուեցաւ այսօր, Սահակ-Մեսրոպեան մրցանակաբաշխութեան հանդէսին մէջ, որու մնո

մանրամասն նկարագրութիւնը կը հրատարակենք Բ. և Գ. էջերուն մէջ, առանձին կերպով. —

Ամենապատիւ Սրբազան Հայր,
Գերաշնորհ և Հոգեշնորհ Հարք,
Վեհապատիւ և Աղնուամեծար Տեարք,

Եօթն և տասներորդ անգամն է, որ քսան տարիներու չրջանին մէջ դարձեալ զմեզ ի մի կը հաւաքէ բարեփչտակ Աղա Յովսէփ Ատատուրեանց-Իզմիրեանց իր կամակովը, որ նոքա մահուանէ յետոյ իսկ իրը կենդանի յայտարար, ոչ միայն կամակորին պատուական անունը կը պահէ անմոռաց, այլ և գիրչներ և գրողներ կը վարէ ի գործ, և մեզ ամենեցուն կը պատրաստէ օրեր կամ ժամեր գրական հոգեպարար հաճոյքով անցընելու, որչափ ցանցառ՝ այնչափ ցանկալի առիթներ:

Վերջին վեչտասաներորդ մրցանակաբաշխութեան համար, Գրական Յանձնաժողովս, օգտուելով 1901 Ապրիլ 28ի հրամանագին Ե. յօդուածէն տրամադրութենէն, միակ նիւթ մը նշանակած էր մրցման երկասիրութեանց.— «Արդի հայերէն բառարանին համար նախապատրաստական նիւթերու հաւաքածոյ կազմել» և աչխատասիրութեանց արդիւնքը կատարելապէս համապատասխանած էր ակնկալեալ օգտակարութեան, «ինչպէս 1905 Յուլիս 7ի տեղեկագրին ալ յայտնուած էր», վասն զի 18 երկասիրութիւններ հասած էին Յանձնաժողովոյս, պայմանաժամեալ միջոցին մէջ:

Եթէ այս անգամ միեւնոյն կերպը չպահեց, և նախընթաց սովորութեան վերադառնալով Յանձնաժողովս ազատ թողուց երկասիրութեանց նիւթը և մրցանակի հրաւէրը հրատարակեց առանց միակ նիւթի մը որոշման, ոչ թէ վերջին փորձին ձախողելէն չարժուեցաւ, ինչպէս ակնարկեցինք, այլ տարբեր նիւթերու վրայ աչխատողներուն առջեւ դռները չփակելով, անգամ մըն ալ առիթ ընծայել այնպիսիներուն՝ իրենց աչխատութեանց արդիւնքը վայելել: Բայց պէտք է խոստովանիլ թէ Յանձնաժողովս իր ակնկալութենէն նուազ գտաւ յառաջ եկած արդիւնքը, զի վեց երկասիրութիւններ միայն հասան իր ձեռքը. և եթէ ճշմարտութիւնը բացայայտ պարզել անտեղի չէ, անոնք ալ ոչ թէ յատկապէս մրցման համար խնամով պատրաստուած գործեր, այլ պատահաբար ձեռքի տակ գտնուած աչխատութիւններ:

Ահա այդ վեց երկասիրութեանց պարզանալու ցուցակը, Յանձնաժողովին ձեռքը հասնելուն ժամանակագրական դասաւորութեամբ:

1. Վիեննայի Մխիթարեան միաբանութենէն Հ. Գրիգորիս վրդ. Դովրիկեանի երկասիրութիւնը. «Հայ դպրութեան եկեղ. յիշատակարաններ ինչ նոր Եղիսաբեթուպոլսոյ քաղաքէն», տպագրեալ ի Վիեննա, Մխիթարեան տպարան 1904ին, 664 էջ, վեչտասանածալ դիրքով: Հեղինակը սոյն հատորին մէջ ի մի հաւաքած է այն ամէն յիշատակարանները զորս կրցած է գտնել և ժողովել Եղիսաբեթուպոլսոյ քաղաքագլխութեան և նոտարաց և եկեղեցեաց դիւաններուն մէջ, քաղաքին Հայոց նկատմամբ, մասամբ հին և մասամբ նոր ու նորագոյն տարիներու մէջ գրուած յիշատակարաններ, որոնք յառաջ բերուած են իրենց ամբողջներու կեանքը, կը բացատրէ տեղագրական դիտելիքները, կը ծանօթացնէ հայաբնակութեանց կացութիւնը, կը յայտնէ անոնց եկեղեցական և կրթական ու կենցաղական վիճակը, և կը ներկայացնէ իւրաքանչիւր համայնքի եկեղեցական անձնաւորութիւնները: Գործը ճոխացած է 13 աշխարհագրական քարտէսներով, 19 լուսանկար կենդանագիրներով և 25 տեսարանական պատկերներով:

5. Վանեցի տեղադիր և հրապարակագիր Տիգրան էֆ. Զիթճեանի երկասիրութիւնը «Բնիկ խաղեր և ժամանցներ» ալարած 1906 հոկտեմբերին և ձեռագիր ներկայացուած 226 էջերով: Գործը երկու մասի բաժնուած է. առաջին մասը 188 էջ, կը պարունակէ խաղերը և երկրորդ մասը 38 էջ՝ ժամանցները, իսկ 6 էջ յառաջաբանէ ետքը խաղերու կարգին նախ կը դնէ մանկականները, որոնցմէ թուահամարով յառաջ կը բերէ 101 հատ, մէջը ըլլալով տարբեր անունները և կամ քիչ տարբերած խաղերը: Կը յաջորդեն պատանեկան խաղերը 63 հատ, համադրմամբ 164 խաղ, և առաջին մասը կը վերջանայ պակերով, որք միայն 11 էջ կը գրաւեն: Իւրաքանչիւր խաղ նկարագրուած է իր շարժումներով ու խօսքերով: Երկրորդ մասին իբր ժամանցի նիւթեր յառաջ բերուած են, նախ չուառսելուկներ, յետոյ հանելուկներ և ի վերջոյ հեքեաթներ: Զիթճեան էֆ. նախաձանօթ մըն է արդէն իր Վանեցի լեզուի բառարանով, որ անցեալ մրցանակաբաշխութեան առթիւ ալ խղճամիտ հաւաքողի անունը կ'երաչխաւորէր իրեն:

6. Վանեցի ուսուցիչ Յովհաննէս էֆ. Բարաղամեանի երկասիրութիւնը, «Բերականութիւն Վանայ գաւառաբարբառին», 1906ին աւարտած և ձեռագիր ներկայացուած 110 էջերով: Բերականական մասունք բաներու կարգով, անուններու, դերանուններու, բայերու թէ հոլովումներն և թէ խոնարհումներն են ցուցուած և թէ համաձայնական կանոններ դրուած: Միւս մասունք բաներն ալ համառօտիւ բացատրուած են, և ի վերջոյ առանձներու հաւաքածոյ մը կայ, թուով 751, նոյնպէս հանելուկներու հաւաքածոյ մը թուով 171: Այստեղ կը փակենք Սահակ-Մեսրոպեան մրցանակի ներկայացուած երկասիրութիւններու պարզաբանել ցուցակը:

* * *

Երկասիրութեանց գնահատումը, ըստ նախկին սովորութեան թանձնաբեռցաւ իւրաքանչիւրը տարբեր քննիչի մը, քանի որ բաղդատական ուսումնասիրութեան տեղի չկար, գործերուն նիւթն ալ բնոյթն ալ իրարմէ անկախ լինելով: Յանձնաժողովս իր առջեւ ունեցաւ իւրաքանչիւր քննիչի տեղեկագիրը, կարդաց ու կշռեց, և որովհետեւ անոնք իրենց ամբողջութեամբը պատուական ունկնդիրներուդ հաղորդել երկար և ձանձրացուցիչ գործ մը պիտի ըլլար, բաւական կը սեպենք համառօտակի և քաղուածօրէն յառաջ բերել անոնց տեսութիւններն ու եզրակացութիւնները.

1. Դովրիկեան վարդապետի երկասիրութեան քննիչը կ'ընդունի, թէ «քրանչան աչխատութիւն» մըն է այն, բայց «յառաջ բերած նիւթոց մէջ» կ'ըսէ «կան յաւելք օրք յիշատակութեան իսկ արժանի չեն», որք «եթէ զանց առնուէին, ընթերցումը կը լինէր յայնժամ աւելի յանկուցիչ»: Հետեւաբար, «նորագոյն չահեկանութենէ զուրկ» կը գտնէ սոյն երկասիրութիւնը, որ նոյն իսկ «նպատակ ունեցած չէ պարզել յաչս ընթերցողաց Պաչպալով կամ Եղիսաբէթուպոլսոյ հիմնարկութեան ու հայ գաղթականաց գաւառական պարագաները, գործունէութիւնը, բարգաւաճումը և անկումը»: Կը յայտնէ նաև թէ «Հ. Դովրիկեանի այս նոր հրատարակութիւնն ամբողջացուցիչ մասը կամ չարունակութիւնն է նախորդին, որ արդէն 1896ին պակուած է Իզմիրեանց Յանձնաժողովէն»:

2. Թուրեան էֆ.ի երկասիրութեան քննիչը գործին լեզուական կողմը նկատի առնելով կը յայտնէ թէ, տաղաչափութեան կանոնները յարգուած են, յանգերը կոկիկ ու անճիգ են ու յաճախ ճոխ, լեզուն ամենապարզ աչխարհաբար, գաւառային խառուածիկ բառերով ընդելուզուած, ոճը սահուն ու դիւրահասկնալի ու յատուկ յիշատակութեան արժանի կը նկատէ. Աբեւագալի, Զակի կոչնակի և մանկանց երգերը, թութին, խաղողին և հերիսային ներբողները, Ս. Կարապետի և Ս. Սարգսի գովասանքները, կիրակամուտքի խնկարկութեան, ճիրիթի խաղին և երիտասարդաց պապին նկարագրութիւնները: Միւս կողմէ կը դիտէ թէ երբեմն յանդի բռնութեամբ անպէտ կամ անիմաստ բառեր կան սպրդած. ածականաց չռայլութիւնը ներկայէն աւելի է, չատ մասեր յար և նման և գրեթէ կրկնութիւններ են, հեղինակը զուրկ է երեւակայութեան զօրութենէն, և հինաւուրց աչուղներու տիպարը կը յիշեցնէ: Կը խոստովանի թէ բարոյական գաղափարներուն և գայթակղեցուցիչ ոչ մէկ արարք չպարունակեր, թէպէտեւ «Նահապետական ու ընտանեկան կեանքը չատ լաւատես աչօք կը նկարագրէ, ոչ մէկ թուխ ամպ, ոչ մէկ ազեղ արարք չեն աղարտեր Տարէնտէի կապոյտ երկինքը»: Խօսքը կնքելով կ'եզրակացնէ որ «թէպէտ գրական լուրջ ուսումնասիրութիւն չէ, թէպէտ վիպական կամ քերթողական գլուխ-գործոց մը չէ, այլ իբր պարզ և համեստ հովուերգութիւն, և իբր տուարու համբերատար գործ, մանակի մրցանակի վարձատրութեան արժանի է»:

3. Թիւթիւնճեան էֆէնտիի երկասիրութեան Քննիչը, զարմացմամբ կը դիտէ, որ երիտասարդ հեղինակը ժամանակից չլինելով իսկ, այնքան ճշմարիտ գոյներով կրցած է պատկերացնել Թատրոնի հաստատութեան առաջին քայլերը, Թեւադրիչներուն դերը և դերակատարներու ճիգն ու արդիւնքը: Հետեւաբար կը գնահատէ անոր չարաչար աչխատութիւնները, պրպտելու ու հասկնալու ջանքերը, մանաւանդ որ արտադրած է գործ մը՝ որ ազգին զարգացման ազդակներէն մէկուն կենդանի պատկերն է: Դիտողութեան արժանի կը նկատէ, որ օտանց տրուած գոժանի կը նկատէ, ուրիշներուն վերաբերեալ չափազանցուած է, ուրիշներուն ներքին կեանքին քննադատութիւնը անպաչտ է. Թատերական արտադրութիւնք առանց լուրջ դատողութեան անարժէք կոչուած են, և գործը ծայրէ ծայր մթոքրիակ ոճ մը.ունի: Եզրակացնելով կը կնքէ թէ «սոյն երկը իր թերութիւններով հանդերձ գնահատելի աչխատութիւն մըն է, արժանի գոնէ մանակի վարձատրութեան»:

4. Ալպօյաճեան էֆէնտիի երկասիրութիւնը արդի թիւրիներու գնահատման ենթարկուեցաւ, և տեսութիւնք միչտ իրար չօչափելով նոյն եզրակացութեան յանգեցան: Ներածութեան մասը նախորդ հեղինակներէ քաղուած մը լինելով, առաւելագոյն արդիւնքի գնահատման տեղի չէ կրցած տալ: Բայց բուն գործն իր 762 էջերու ստուար պարունակութեամբ բաւական էր ընդարձակ երկի մը կերպարանն ստանալ, մանաւանդ որ իբր գրաւոր աղբիւր միմիայն Պարանտեսի Գրիգոր վարդապետի համառօտ և գրչագիր յիշատակարանն ունենալով, այդչափ բազմակողմանի հմտութեամբ լեցուն գործ մը արտադրել, չարաչար և տառապալից աչխատութեան արդիւնք պէտք է համարուի: Գործին ընդարձակութեան և հմտութեանց առատութեան հետ, գրութեան ալ «ընդհանրապէս սահուն և հաճելի ոճ մը» ունենալը վկայուած է, յիշատակարանաց պատճէններ և բացատրական քարտէսներ և պատկերներն ալ իբր ճոխութիւն նկատած են. մանաւանդ երբ նկատի առնուի այն դրեթէ անկոխ դաշտը, ուր մուտք կը գործէ հեղինակը, և որուն մասին տակաւին չատ քիչ հրատարակութիւններ ունինք: Իբր թերութիւններ նկատուած են տեղ տեղ թուականներու անճշդութիւնները, ինչ ինչ կարեւոր տեղեկութեանց զանցառութիւնը և անոր հակառակ տեղ տեղ ալ Ադրիանուպոլսոյ և Ռոտոսթոյի վիճակներուն մէջ պաչտօնավարող եկեղեցական այս վիճակներէն դուրս գործունէութեան ընդարձակօրէն պատմութիւնը և անձնական գնահատանց մէջ համարձակութիւնը:

Այլ իբր եզրակացութիւն Քննիչներէն մին բան է, թէ՝ «գործը ըստ ինքեան օգտակար է այլեւայլ կարգի տեղեկութեամբ զեղուն, արդիւնք յոգնաչան ուսումնասիրութեանց թարթափանաց, արժանի է գնահատման յանձնաժողովոյդ և քաջալերութեան հայ բանասիրաց:» Իսկ միւս Քննիչն ալ ըսած է թէ «Թերութիւնները չատ անչնչան կը մնան այն խղճամիտ և չարաչար աչխատութեանց հանդէպ զոր հեղինակը չէ խնայած» և «հետեւաբար այս խղճամիտ աչխատասիրութիւնը ըստ ամենայնի արժանի կը գտնեմ քաջալերութեան և վարձատրութեան»:

5. Զիթճեան էֆէնտիի կրկին քննիչը, մանրամասնեալ բացատրութենէ և նախկին ու արդի տոհմիկ խաղերուն վրայ բաւական կարեւոր տեսութիւններէ ետքը չատ գեղեցիկ և չատ օգտակար կը գտնէ այդ մասին Զիթճեանի կատարած հետազօտութիւնները, և գնահատելի կը գտնէ հեղինակին այդ ճիւղին համար թափած ջանքերը: Նկատելով որ խաղն ու ժամանցը անհրաժեչտ մի բան է, և միանդամայն կրթիչ, եթէ օրինաւորապէս մչակուի, յատուկ մաքրութեան արժանի կը համարի այդ կէտերուն տոհմիկ աղբիւրներէ քաղուիլը և տոհմային աւանդութեամբ ու սովորութեամբ զարգանալը: Այս գնահատանց հանդէպ հեղինակին գործին մէջ կը տեսնէ զանազան թերութիւններ, ինչպէս են հաւաքածոյին լրացեալ և ամբողջական չլինելը, նկարագրութեանց տեղ տեղ յատակ չլինելը, պակերներով բացատրութեան դանցառութիւնը, ինչ որ Զիթճեան իր բառարանին մէջ դանց չէր ըրած, օտարալեզու բառերուն համեմատականին մէջ անճշդութիւնները և մանաւանդ նուրբ թուղթի վրայ երկու երեսն ալ գրելը և ընդօրինակութեան մամուլէն անցնելով փոխադարձ թափանցութեամբ իրարու խառնուիլը, ամենքն ալ գործը հապճեպով պատրաստուած լինելու հետեւանքներ: Այդ դիտողութիւններէ վերջ կ'եզրակացնէ, թէ գործը «իբր հետազրքրքական նորութիւն, հակառակ իր յայտնի թերութիւններուն՝ ձեռնարկ մըն է արժանի քաջալերութեան», որպէս զի հեղինակը «քաջալերուած աւելի եւս խորը թափանցէ իր գաւառին բառերուն և բարքերուն, գրականացնելու համար դանոնք ճշդութեամբ և հաւատարմութեամբ և գիտակցութեամբ»:

6. Բարաղամեան էֆ.ի երկին քննիչը, դիտելով և պարզելով թէ ի՛նչ ուղղութեամբ պէտք է պատրաստուին գաւառաբարբառներու ուսումնասիրութիւնները, և բաղդատելով այդ տարբերական սկզբունքները Բարաղամեանի գործածած ձեւին և ոճին հետ, կ'եզրակացնէ որ, թէեւ «ան ալ խղճամիտ կերպով աչխատած է, չահեկան դիտողութիւններ բրած է, բազմաթիւ օրինակներ հաւաքած է, չատ մը կանոններ ի վեր հանած է, սակայն չէ կրցած իր ճշդած կանոնները համադրելով բանասիրօրէն քննել ու մեկնել իր պատկերացուցած լեզուաբանական երեւոյթները»:

Այդ գնահատումներու վրայ բաւական վարանում պէտք էր ըլլար Յանձնաժողովոյն դատումը, ինչ որ անչուչտ ունկընդիրներուդ ալ տպաւորութիւնը եղած կ'ենթադրենք, նոյն իսկ այդ համառօտեալ տեսութեանց վրայ: Յանձնաժողովը չունէր իր առջեւ և ոչ մէկ գործ լիաբերան և համաձայնաբերան վկայութեամբ մրցանակի արժանաւոր դատուած որուն նշանակէր լիագոյն և միակ մրցանակը, կամ երկու հաւասարներ որոնց մէջ բաչխէր միակ մրցանակը: Միւս կողմէ խղճի դէմ էր Յանձնաժողովոյս բարերարին դիտած քաջալերութենէն զրկել աչխատաւորները, թերեւս թիւրիմաց մեկնութեանց տեղի ալ տուէր կամակային արդիւնքին կիրառութեան մասին:

Հետեւաբար երկրորդ խորհրդածութեամբ մը դիտեց որ բարերարին դեռագոյն կամքը եղած է գրողներ և հեղինակներ քաջալերել և սոյն սկզբունքին վրայ անդրադառնալով որոշեց երկամեայ մրցանակի սահմանել 120 ոսկւոյ դասմարը բաչխել քաջալերութեան արժանի դատուած հեղինակներուն վրայ, իրենց համար արուած վկայութեան համեմատութեամբ, եւ որովհետեւ Գովրիկեան վարդապետի երկասիրութիւնը արդէն երկիցս մրցանակալ երկերու չարունակութիւնը կը նկատուէր առանց նորագոյն չահեկանութիւն մը յաւելլու, և Բարաղամեան էֆ.ի երկը նոյն իսկ իր նպատակը արդարացնելու բաւական չէր դատուած, մնացեալ չորսերուն վրայ բաչխեց միակ մրցանակի բովանդակ գումարը, իրենց առաւելագոյն արդիւնաւորութեան և առաւելագոյն յաջողութեան համեմատութեամբ, այսինքն է,

50 Լ. Օ. Ալպօյաճեան Աբչակ էֆ.ի ի Կ. Պոլիս:

30 Լ. Օ. Թիւթիւնճեան Սարգիս էֆ.ի ի Վան:

20 Լ. Օ. Զիթճեան Տիգրան էֆ.ի ի Վան:

20 Լ. Օ. Թուրեան Մկրտիչ էֆ.ի ի Տարէնտ:

Այս տեղ հարկաւ միտք պիտի իյնայ սովորական դիտողութիւնը, թէ ինչ օգուտ պիտի քաղէ հանրութիւնը այդ գումարներու տուուչութենէն, կամ բացայայտ է, ինչ օգուտ պիտի քաղէ հանրութիւնը Սահակ-Մեսրոպեան մրցանակի բարերարութենէն: Այլ աւելորդ չեղուի անգամ մը ևս կրկնել, ինչ որ միչտ ու վերեւն ալ յայտնեցինք, թէ Յանձնաժողովն ուրիշ պատասխանատուութիւն և նոյն իսկ ուրիշ իրաւասութիւն չունի, բայց եթէ կամակարարն կամքը գործադրել և ոչ թէ լաւագոյն դատած նպատակով մը կամակարարին կամքը փոփոխել: Բարեչիչատակ բարերարը իր ըրած կարգադրութեամբ ուղղակի միտք ունեցած է հեղինակները քաջալերել և չէ դիտած ընթերցողները բաղդատել: Առաջինները կը քաջալերուին երբ որ նոր-պատ մը կը ստանան, վերջինները կը բաղդատուին երբ որ նորանոր հրատարակութիւններ կ'ըլլան. կտակը այդ վերջին մասին վրայ չխօսիր, և Յանձնաժողովս ալ իրաւասութիւն չունի յաւելու կամ փոփոխել կտակի կարգադրութիւնները: Դուցէ բարերարը կը մտածէր որ հեղինակներ ստացած գումարով հրատարակութիւնը կատարեն, և հրատարակութեան վաճառումէն նպաստը ստանան, բայց ասոր իրականացումը հեղինակներուն բարի կամեցողութենէն կախում ունէր, և Ազգային Վարչութիւնը Հրահանգին ժ.Ի. յօդուածով զայն չեչտեց և յիչեցուց. բայց հոս կը վերջնական վարչութեան ալ, Յանձնաժողովոյս ալ ձեռնհասութիւնը:

Բարեչիչատակ աղա Յովսէփ Իզմիրեանցի կտակին վերաբերեալ տեղեկութիւնները լրացնելու համար, կը յաւելունք ի տեղեկութիւն թէ սոյն կտակով թողուած 20,000 բուբլի գումարին էջսին արդիւնքն է միայն, որ մրցանակի յատկացուած է, տարեկան 600 բուբլի, և երկամեայն իբր 120 Լ. Օ. գումարին հաշուով: Իսկ միւս էջսին չանը, դարձեալ 600 բուբլի տարեկան կը գործածուի որոշեալ գաւառներու օրիորդաց վարժարանին պահպանութեան, որ 12 տարիներ կարնոյ քաղաքի վարժարանին վճարուած լինելով՝ 6 տարիներէ հետէ կը վճարուի Մշոյ օրիորդաց վարժարանին ամսական 5 լիրա հաշուով, ուր կ'ուսանին 150 աղջիկներ և Յանձնաժողովս հետամուտ է միչտ տեղեկութիւններ ստանալ և օգտակար կիրառութեան հոկել:

Կտակեալին արդիւնքէն առաջին տարիներու յետամնաց մասերէն և զանազան տարիներու մէջ վճարուած մրցանակներու տարբերութենէն, և ելից եւ մտից մանր տարբերութիւններէ յատուկ գումար մը կազմուած է արդէն իբր Սահակ-Մեսրոպեան մատենադարանի դրամագլուխ, որուն չահով մինչեւ հիմայ հրատարակուեցաւ նախնեաց մատենագրութենէն Դիրք Թղթոցը, եւ Յանձնաժողովս որոշած է նոյնին չահով յօրինել տալ և յետոյ հրատարակել արդի հայերէնի ճոխ եւ լիակատար բառարան մը, յօդուտ գործածելով նախընթաց մրցանակաբաշխութենէն ստացուած պաչարը և ուրիշ առձեռն պատրաստ տարրերը:

* * *

Յանձնաժողովոյս մատակարարութեան ներքեւ կը գտնուի նաեւ Ղալաթիոյ մատենադարանը իբր Սահակ-Մեսրոպեան մատենադարանի յարակից, որուն համար Տեսչի մը և պահապանի մը և նոր դարանները ծախքերէն դատ, գրչագիրներու բնագրական և քննադատական ցուցակն ալ պատրաստել տրուած է, որուն տպագրութիւնն ալ պիտի հոգացուի:

Ամէն տարի Յովսէփ Իզմիրեանց կտակի արդիւնքը և համարատուութիւնը ներկայէն յետոյ, սովորական յանկերգ մը դարձած էր մաղթել որ Տեառն յաջողելով նոյն բարերարին հետեւողներ ելնեն, և ուրիշ գրական մրցանակներ ալ հաստատուին և բարգաւաճին: Ուրախ ենք այս տարի Յ. Իզմիրեանց կտակի համարատուութենէն յետոյ Խուպէսրեան կտակով հաստատուած մրցանակին վրայ խօսիլ:

Աղա Կարապետ Խուպէսրեան, բնիկ Կեսարացի և Ռուսահպատակ, 1894 հոկտեմբեր 25 Թուականի կտակագրով, ուրիշ բարեգործական նպատակաց հետ դպրոցական դասագիրքի մը համար տարեկան մրցանակ մը հաստատեց, որուն քանակը կտակեալ գումարները համեմատաբար բաչխելով 12 օսմ. ոսկւոյ վրայ հաստատուեցաւ:

Թէպէտ կտակին մատակարարութիւնը յատուկ Յանձնաժողովոյն ձեռքն է, բայց գրական մրցանակին գործը Գրական Յանձնաժողովոյս յանձնուած լինելով, 1905ի յայտարարութեամբ երկու տարւոյ համար, երկու դասագիրքի համար հրաւէր կարդացինք, մին օսմաներէն լեզուի առաջին դասագիրքը միջին դասընթացքի համար, և միւսը իրագիտութեան առաջին դասագիրքը տարրական դասընթացքի համար: Համաձայն հրատարակուած յայտարարութեան, պայմանաժամեալ միջոցի մէջ իբր օսմաներէնի դասագիրք ներկայացուեցան հինգ երկեր:

1. Կիւրեղ էֆ. Տէվէլեան Մունեմուսուն աւանէն. «Կիւլչէնի Խուպէսէր, դասագիրք ընթերցանութեան, թարգմանութեան, քերականութեան և գրավարժութեան միջին դասընթացքի առաջին տարուան համար». փոքրադիր ձեռագիր 90 էջ:

2. Ստեփան էֆ. Թապաքեան, ուսուցիչ Դպրեվանից Սրմաչու. «Իշպիսիթը Ճէտիտէի Օսմանիէտէն պիր տէմէթ սիւմպիւլ». առաջին մաս, ձեռագիր 91 էջ:

3. Նազարէթ էֆ. Դարագաչեան, Կ. Պոլսոյ վարժարանաց մէջ ուսուցիչ, «Օսմաներէն նոր ընթերցարան, միջին դասընթացքի յատուկ, որ կը պարունակէ երեք մասեր, ձեռագիր 45 էջ:

4. Իգնատիոս էֆ. Սարայտարեան, Կ. Պոլսոյ վարժարանաց ուսուցիչ. «Երկրորդ դասընթացքի թուրքերէն առաջին դասագիրք» ձեռագիր 88 էջ:

5. Պետրոս էֆ. Կարապետեան, Կ. Պոլսոյ վարժարանաց ուսուցիչ. «Թէարիսթը Թիւրքիյէ, պիրինճի քիթապ, գործնական դասընթացք թուրքերէնի, կ'ուսուցանէ ընթերցանութիւն, գիր, բացատրութիւն, թարգմանութիւն, քերականական տարրական ծանօթութիւն, ուղղագրութիւն և գեղագրութիւն». ձեռագիր 144 էջ:

Որովհետեւ քննութիւնը միեւնոյն նիւթի վրայ բաղդատական պիտի ըլլար, անոր համար երեք ձեռնհաս անձերէ մասնախումբ մը քննիչ անուանուեցաւ: Մասնախումբը նախաքննութեամբ մը, Թապաքեան էֆ.ի գործը գրական հատուածոց հաւաքածոյ մը գտնելով, Օսմաներէնի առաջին դասագիրքը ըլլալու նպատակէն վեր գտած է. Տէվէլեան էֆ.ի գործը, պարզ հատուածներու հաւաքածոյ մը գտած է: Գարագաչեան էֆ.ի գործին համար ալ նկատած է որ Աբիկեան Մինրան էֆ.ի հրատարակած «Լէթաֆիի Ասար»ին քիչ փոփոխութիւններով կրկնութիւն է, ըստ այսմ քննութիւնը ամփոփած է միւս երկուքին վրայ, որոնք նոր մանկավարժական դրութեան հետեւողութեամբ կազմուած են:

Բաղդատական քննութեան մէջ մասնախումբը դիտած է, թէ Սարայտարեան էֆ.ի գործին մէջ, գրավարժութիւն և ձեռագրի ընթերցանութիւն կը պակսին, թէ պատկերները հատուածներու նիւթերէն օտար են, թէ հատուածներն ալ զուրկ են հրահանգիչ և չինիչ հանգամանք, և թէ գիրքին ընդարձակութիւնը անբաւական է դասընթացքի չրջանը բոլորելու. իսկ Կարապետեան էֆ.ի երկին համար դիտած է, թէ նպատակ ունի ամէն կարեւոր մասերը աւանդել աչակերտին, անդգալաբար դժուարագոյններուն բարձրանալով, թէ ընթերցման և առգանութեան տարրական ծանօթութիւններ արուած են ուսուցչաց. թէ հատուածներուն թիւն ու նիւթը լիովին կը

համապատասխանեն նպատակին, թէ լեզուն պարզ և պարբերութիւնները կարճ են. թէ կէտադրութիւնն ալ ընդունուած է նորագոյն դասագիրքերու համաձայն. թէ ընդհանրապէս օտարազգի մանկավարժներու հրահանգները յատկացուած են օսմանեէրէնի ալ, և թէպէտ ինչ ինչ բառերու և բացատրութիւններու մասին մասնախնամը դիտողութեան ալ տեղի զուած է, սակայն կարապետեան էֆ.ի պատրաստած դասագիրքը դատած է «ամէնէն նպատակայարմարը, որ զգալի առաւելութիւններ ունի նաև ցարդ հրատարակուածներուն վրայ. իր մանկավարժական նորագոյն կարգ ու կանոնով, և հրահանգներու հոխութեան և ընտրութեան տեսակէտով։»

Ցանձնաժողովս հետեւելով այդ բացարձակ և որոշ գնահատման, Պետրոս էֆ. Կարապետեանի օսմաներէն լեզուի համար պատրաստած առաջին դասագիրքը արժանի հռչակեց Խուպէսէրեան մրցանակին։ Խուպէսէրեան կոակի միւս մրցանակին, իրագործութեան առաջին դասագիրքին համար Ցանձնաժողովոյս հասած երկերն են.

1. Երուանդ էֆ. Դէորգեան, «Պատկերազարդ իրագիտութիւն, 280 պատկերներով. տարրական դասընթացք Ա. և Բ. տարի». ձեռագիր. 52 էջ։

2. Կարապետ էֆ. Տէմիրեան, «Նոր դասընթացք գործնական և արհեստական իրագիտութեան. առաջին գիրք. տարրական դասընթացք Ա. տարի». փոքրագիր ձեռագիր. 82 էջ։

3. Արամ էֆ. Նիկողոսեան, «Բնական գիտութեանց տարրական դասընթացք». ձեռագիր 59 էջ։

4. Բիշէկ Եռվանդ էֆ. Թէյեան, վերջին օրերում Նիկոլէի Պօր գլուղի մէջ վախճանած. «Իրագիտութիւն կամ գործնական դասեր գիտութեանց վրայ, տարրական դասընթացքի համար». ձեռագիր, 72 էջ։

5. Յովնան էֆ. Փալաքաչեան, «Առաջօք ուսուցումն, Գանձ իրագիտական, բառգիրք, 300 հատ. տարրական դասընթացքի համար». ձեռագիր, 87 էջ։

6. Արմենակ քահանայ Բէշլիեան, «Իրագիտութիւն պատկերազարդ, տարրական դասընթացք երկամեայ շրջան». աշակերտին գիրքը. ձեռագիր 85 էջ, և ուսուցչին գիրքը ձեռագիր 45 էջ։

7. Հռիփսիմէ Տիկին Արապան, «Իրագիտութիւն մանկապարտէզի Ա. և Բ. դասարաններուն համար». փոքրագիր ձեռագիր 72 էջ։

8. Վահրամ էֆ. Մարդարեան, «Իրագիտութեան դասեր բաղմաթիւ գեղեցիկ պատկերներով, տարրական դասընթացք». փոքրագիր ձեռագիր, 101 էջ։

9. Տիգրան էֆ. Մարտիրոսեան, «Առաջնորդ իրագիտութեան, տարրական դասընթացքին համար, երեք մաս. Նախնական ծանօթութիւններ, բնական պատմութիւն և բնական գիտութիւն». փոքրագիր ձեռագիր, 111 էջ։

Այս դասագիրքերն ալ բաղդատական քննութեան ենթարկել անհրաժեշտ լինելով երեք ձեռնհաս անձերէ մասնախումբ մը կազմուեցաւ։ Այդ մասնախումբը հաստատուն կերպով հիմնուեցաւ մրցման հրաւէրին այն պայմանին վրայ, որ բոլորովին նոր և մանկավարժական դրութեամբ պատրաստուած և տարրական դասընթացքի յարմար, իրագիտութեան նախնական դասագիրք մը պիտի ըլլայ ներկայացուած երկասիրութիւնը։ Այս նպատակը իրագործելու համար մասնախումբը երկու պայման նշանակեց, այսինքն է, որ նիւթերը նպատակայարմար կերպով ընտրուին և դասաւորուին, և դասաւանդութեան ոճն ալ դերադանցապէս և կատարելապէս մանկավարժական ըլլայ. այսինքն համապատասխանէ տնաս աշակերտին իմացականութեան, և անոր խելահասութեան սահմանին անդին չանցնի։ Այս պայմաններու քանակով ու կշռով քննուած ատեն մասնախումբը ինը երկերէն ութը հաւը բացարձակապէս զուրկ զուած է կրկին պայմաններն ալ, իբր զի նիւթերու և ոճի հնաւանդ դասական ձեւերը պահուած են, և ոչ աս աշակերտաց մանկավարժական վիճակը նկատի իսկ առնուած չէ։ Միշտակալ երկերէն եօթներորդը, այն է մնացած ինները, Տիկին Արապանի ներկայացած, գոհացուցիչ դատուած է մանկավարժական ոճին հետեւողութեամբ միայն, մինչ թերի և անկատար գտնուած է նիւթերուն ընտրութեան և դասաւորութեան և բովանդակութեան և նոյն իսկ պահանջուած մշակութեան տեսակէտէն։ Ցանձնաժողովս տեսնելով որ ութը հաւը երկու պայմաններով և մին ալ մէկ պայմանով նպատակայարմար դատուած չէ, չկրցաւ ընդունիլ ներկայացեալ երկասիրութիւնները, և մերժեց մրցանակի որոշում տալէ, յանձնարարելով միայն որ Տիկին Արապանի երկը ոճին համաձայն նիւթովն ալ լրանայ, և կարենայ ընդունելի դասագիրք դառնալ։

Ցանձնաժողովս յաւարտ իր համարտուութեան կը փութայ յայտնել, թէ Հրանանին է. յօդուածին համաձայն ի մօտոյ պիտի որոշէ և հրատարակէ թէ՛ Խուպէսէրեան կտակին յանդրդ մրցանակաբաշխութեան համար պահանջուած դասագիրքերը, և թէ Իզմիրեանց կտակի մրցանակաբաշխութեան նշանակելիք միակ նիւթը։ Անցեալ մրցանակաբաշխութեան տեսած առատութիւնը, և այս անգամուան նկատուած նուազութիւնը կը յորդորեն զինքը միակ նիւթի մրցման ձեւին դառնալ և աւելի գնահատելի արդիւնք ունենալ, որոց մրցանակները պիտի բաշխուին Ցեռեմբ 1909 յունիս 18ին. իսկ երկասիրութիւնները պիտի ընդունուին մինչեւ 1909 փետրուարի վերջը։

Իբր կնիք իր խօսքց, Ցանձնաժողովը նախ սրտագին շնորհակալութեան պարտք մը ունի, այն բարեսէր և ձեռնհաս անձանց, որք իր հրաւէրին վրայ մտադիրը աշխատութիւն յանձն առին և հաճեցան կարդալ և գննել և քննել և կշռել իրենց դատաստանին ենթարկեալ երկերը, նկատի իակ առնելով որ ոչ ամենքը դիւրընթեռնլի գրութեամբ պատրաստուած էին։

Պատուիրած թնդիրներուն անունները համանգամայն յիշել երախտագիտութեան պարտք մը կը սեպենք, այրուբենի դասաւորութեամբ.

1. Բարգէն վարդապետ Կիւլէսէրեան
2. Դէորդ էֆէնտի Ասլան
3. Զաւէն վարդապետ Տէր-Եղիշեան
4. Հայկ էֆէնտի Խօճասարեան
5. Հրանտ » Ասատուր
6. Մելքոն » Նաղիկեան
7. Մկրտիչ » Ամէմեան
8. Յակոբ Մագիստրոս Թօփճեան
9. Յովսէփ էֆէնտի Ճէլալեան
10. Նշան » Ճիվանեան
11. Պողոս » Քէբէսաճեան
12. Սաեփան » Կարտիկեան
13. Սրապիոն » Թղլեան

Շնորհակալութիւն Սրբազան Պարիարք Հօրդ, և բոլոր Դերաշնորհ և Հոգեշնորհ Հարցդ և Վեսեմապատիւ և Մեծապատիւ Տեարցդ, որք հաճեցայք Ձեր ներկայութեամբ պատուել սոյն գրական գումարումը, քաջալերել Ցանձնաժողովս գործունէութիւնը, մեծարել երկասիրող հեղինակաց արդիւնքը, և հաստատել ազգային դպրութեան և հմտութեան ընծայուած յարգանքը։

Շնորհակալութիւն բոլոր մերազնեայ պարբերականներու Տնօրէնութեանց, ի մարքաքաղքիս, որք հաճեցան բարեսիրաբար հրատարակել մեր յայտարարութիւնները և նպաստել Գրական Ցանձնաժողովոյն գործերուն։

Շնորհակալութիւն Պատկառելի Կեդրոնական Վարչութեան, Ցանձնաժողովս հանդէպ ցոյց տուած վստահութեան, որուն հաւատարմապէս համապատասխանելու պատրաստակամութիւնին կը վկայեմք ի սրտէ։

Շնորհակալութիւն և խորին երախտագիտութիւն մեր Օգոստափառ Վեհապետին և Օսմանեան Մեծազօր Պետութեան Ինքնակալին, Վեհափառ Սուլթան Ապդիւլ-Համիտ Խան Կայսեր, Որոյ պաշտպանութեան ներքեւ ինչպէս եկեղեցական պայտամունք, նոյնպէս և կրթական հաստատութիւնք և ուսումնական ձեռնարկներ գամ քան զդամ կը զարգանան ազգիս մէջ, և Որոյ հոգոր հովանաւորութեան ներքեւ այսօր ալ խնդութեամբ գումարուած կը կատարուի մեր գրական հանդիսութիւնը։ Տէր կեցո՛ զքեզ ազգաւորն մեր։

Եւ այժմ, Ամենապատիւ Սրբազան Հայր, հաճեցէք օրհնել բարեիշատակ բարերարաց՝ Յովսէփ Իզմիրեանցի և Կարապետ Խուպէսէրեանի յիշատակները, և արշալուսաւորաց աշխատանքը։

Ա. Ս Ր Ա Ջ

Ադտնին Ցուռեատեսր

Աչքի մէջ մնած osur մարմինները հանելու համար պէտք է քիչ մը մաքուր ձէթ կաթեցնել աչքին մէջ։ Փշի, մախիր, կիր և ուրիշ նման բաներ չուռով դուրս կ'ելլեն այս միջոցով, որ թէ՛ անվնաս է և թէ անվրէպ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Հաճոյն աւստրիական թերթի մը ուղղուած թղթակցութիւն մը Տէզիոյի տեսակցութեան մասին կ'բրե.

Իտալիան շատ իրաւունք ունի բուռնուած լուրերու նայելով, Իտալիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ տիրող ընդհանուր տպաւորութիւնը այն է թէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Պառոն ֆոն Էրէնթալի կողմէ Տէզիոյի և Ռաքոնիջիի արուած այցելութեան կարեւորութիւնը—այդ իրողութեան ստացած ընթացքին հետեւանքով—նախապէս կարծուածէն շատ աւելի է։ Երկու պարագաներու մէջ աւելի համոզիչ կերպով երեւան եկաւ իրողութիւնը. երկու արտաքին գործոց նախարարներուն կողմէ Տէզիոյի իրենց տեսակցութեան արդիւնքին վրայ հրատարակած զեկոյցին մէջ, և այն բարեկիրթ ու ջերմագին ողջունին մէջ, որով իտալական լրագիրները խօսեցան այդ տեսակցութեան վրայ. Նաեւ Վիքտոր Էմմանուէլ թագաւորին կողմէ Պառոն ֆոն Էրէնթալը ընդունուելու պարագային մէջ։ Վերոգրեալ զեկոյցը հարկ է իրրեւ մեծ կարեւորութիւն ունեցող քաղաքական դրութիւն մը նկատել, քանի որ իր հարուստ պարունակութեամբը, բացատրութեանց ճշգրիտ հանդամանքովը և եռանդուն չեշտովը, զգալապէս կը զերազանցէ այն կէս-պաշտօնական տեղեկութիւնները որոնք սովորաբար կը հրատարակուին համանման պարագաներուն մէջ։ Այն յայտարարութիւնը, որուն համաձայն Եւրոպայի ընդհանուր կացութեան և Աւստրիա-Հունգարիոյ ու Իտալիան չանգրդուող զանազան խնդրոց քննութենէն Պառոն ֆոն Էրէնթալ և Պ. Դիդրոնի փոխադարձ գոհունակութեամբ հաստատած են որ կատարելապէս համաձայն են իրարու, և այն ապահովութիւնը թէ այդ համաձայնութիւնը ո՛չ միայն ներկային, այլ ապագային ալ կը վերաբերի. պէտք է իրրեւ հիմ և կանոն ծառայեն՝ պէտք եղածին պէս գնահատելու երկու տէրութեանց յարաբերութիւնները։ Այս հրատարակութիւնը կանխաւ ձախողուածի կը մատնէ ըլլալիք որ և է փորձ՝ Վիեննայի ու Հռոմի միջեւ տիրող բարեկամական ու ներդաշնակութեան հաստատուն հանգամանքը տարակուսելի ցոյց տալու համար։ Այն եղանակը որով իտալական լրագիրները կը գնահատեն Պառոն ֆոն Էրէնթալի Իտալիա կատարած ուղեւորութիւնը, ցոյց կուտայ թէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարին՝ Պ. Դիդրոնիի և յետոյ Վիքտոր Էմմանուէլ թագաւորին հետ ունեցած տեսակցութեան շատ աւելի կարեւորութիւն մը կ'ընծայեն քան թէ քաղաքավարական արարքի մը փոխանակութեան՝ դաշնադիր երկու Պետութեանց միջեւ։ Այդ իրողութեանց առաջ բերած ապաւորութիւնը այն է թէ Պառոն ֆոն Էրէնթալ, իր այցելութեամբը, բարոյական նոր ոյժ մը տուած է Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Իտալիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցող մտերմական յարաբերութեանց, և այդ կերպով ալ բնականաբար Երրեակ Զինակցութեան. Նաեւ նպաստած է աւելի եւս եռեւան բերելու այդ յարաբերութեանց մեծ կարեւորութիւնը՝ դաշնադիր տէրութեանց համար. Նաեւ աւելցնելու Երրեակ Զինակցութեան ժողովրդականութիւնը։

ԼԱ ՀԷԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴը

Լա Հէյէն կը գրէն վիեննական թերթերուն.— Վերջերս մեծ գործունէութիւն ցոյց տրուեցաւ բանաձեւ մը գտնելու ի նպաստ սպառազինութեանց սահմանափակուելուն, բանաձեւ մը որ միմնդամայն կարող ըլլայ նկատողութեան առնելու դիւրազգածութիւնները Անգլիոյ որ, Դեսպանախորհուրդին ծրագիրը սահմանուելէն ի վեր, առանց կասելու ջնջագովեց այդ գաղափարը։ Նաև. իր պատասխանական խմբագրութեամբը թոյլ տայ շահագրգռուող բոլոր Պետութեանց՝ համամիտ գտնուելու այդ ծրագրին։ Կ'ըսուի թէ այդ բանաձեւը գտնուեր է և գաղափարը, ընդհանուր տեսութեանց վրայ պարզուած, անգլիական առաջին պատուիրակին կողմէ պիտի ընդլայնուի Դեսպանախորհուրդին լիագումար վերջին նիստերէն մէկին մէջ։ Այդ բանաձեւը անդրադարձ պիտի ընծայէ որ, թէեւ Պետութիւնները կը չարունակեն իրենց սպառազինութիւնը, զէնքնկիցութեան խնդիրը ուսումնասիրութեան ենթարկուի։ Կը գուշակուի թէ այդ առաջարկութիւնը, գլխաւոր պատուիրակներուն միջեւ համաձայնութիւն գտնելէ ետքը, միաձայնութեամբ պիտի ընդունուի Դեսպանախորհուրդին մասնակցող բոլոր պատուիրակութեանց կողմէ և այդ կերպով պատշաճ եզրակացով մը մէջտեղէն պիտի վերնայ այդ խնդիրը՝ Լա Հէի առաջին Դեսպանախորհուրդին մէջ գործածուած դրութեան մը դիմելով։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Բարիզի մէջ տակաւին որոշ չէնկատուիր թէ Միջնասայի ընդհանուր սպայակոյտին պետ Պուէսն զօրավարին Ռեդերսպուրգ ուղեւորելուն հետեւանքը պիտի կազմէ նախորդ նախադահ Պ. Լուպէի ընդունած ծրագրոյն իրականացումը, որ է Ռուսիոյ կայսեր անձնական սպայակոյտին մէջ Միջնասայի սպայ մը պաշտօնի կոչել և փոխադարձաբար Միջնասայի նախագահին մօտ ալ ռուս սպայ մը։ Ամէն պարագայի մէջ սա բանից է թէ Պուէսն զօրավարը Ռուսիա գտնուած պահուն առիթը պիտի ունենայ տեսակցելու Նիքոլա կայսեր հետ։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Զայդ, խօսելով պապական այն վերջին գրութեան վրայ որ կրօնական տեսակէտով կարգ մը մոլորութիւններ կը դատապարտէ, խորհրդածութիւններ կ'ընէ Պիոս ժ.ի ընթացքին և գործելու եղանակին վրայ։ Նոյն թերթը կը յարէ. — «Հիմակուան Պապը, առանց հետեւելու իր ճարտար նախորդին օրինակին, նկատողութեան առնել չուզեր ժամանակից զարգացումը, և նախամեծար կը համարի մարտնչիլ և քահանայապետական խօսքով մը կասեցնելու փորձել ժամանակից ոգին մղումը։ Գիտական քննադատութեան արգելումը կը նշանակէ ծանր հարուած մը տալ բաղմաթիւ մարդոց խիղճին, որոնց կ'ուզեն հաւատարիմ մնալ միանգամայն թէ՛ Եկեղեցին և թէ գիտութեան ճշմարտութեանը։ Միայն թէ պապական նոր գրութիւնը նախկինէն աւելի արդիւնք մը պիտի չունենայ։»

—Իտալիա լրագիրը տեսակցութիւնը մը կը հրատարակէ Վատիկանի պատկանող եկեղեցականի մը հետ, որ հաւատար է թէ Պապը, կրօնական մոլորութեանց դատապարտութեան գիրը ստորագրելէ առաջ, յուլիս 2ին տեսիլք մը ունեցեր է. իր աղօթարանին վրայ ծնրադրած Պիոս ժ. ջերմապէս կ'աղօթէր Ս. Կուսին, երբ Աստուածածինը երեւալով հովանաւորելու ձեւով մը ձեռքը երկարեր է Պապին գլխուն վրայ, որով Պապը, ամէն վարանում մէկ կողմ ընելով, ստորագրեր է նոյն գրութիւնը։

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՋԻՈՒ ՎԷՐՆ ԱՄՈՒՍԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Ինքնաշարժ կառքի մէջ և չմշկելու ատեն կատարուած ամուսնութեանց յաջորդեց ձիու վրայ ամուսնութիւնը Պրիթալ-Պիլի մէջ (Մ. Նահանգները)։ Դատաւորը և վկաները հաւաքուած էին, և նշանածները՝ Պ. Տոճ և Տիկին Օ'Հալէն իսկոյն ժամանեցին գեղեցիկ նժոյգներու վրայ նստած։ Երբ դատաւորին առջեւ ժամանեցին, Պ. Տոճ բռնեց տիկին Օ'Հալէնը և իր նժոյգին վրայ նստեցուց. այդ վիճակին մէջ ամուսնացան, մինչդեռ նուագածուներու խումբ մը կը նուագէր «Բեզ կը բաղձամ անուշիկս» ծանօթ երգը։

ԱՊԱԿԻՒ ՏՈՒՆԸ.— Առաջը կ'ըսէ թէ իմաստունը կրնայ ապակիէ տունի մէջ բնակիլ։ Պ. Բէրքըը Ուուսպրրի անչուշ ինքզինքը այդ իմաստունին տեղ կը դնէ, քանի որ Լոնկ-Այլէնտի մէջ տուն մը շինել կուտայ, որուն մէջ իրրեւ չինուածանիւթ ապակի միայն պիտի գործածուի։ Պատերը պիտի չինուին մասնաւոր աղիւսներով, որոնք ապակիի գործարանի մը մէջ կը պատրաստուին. սանդուղքները և առաստաղները բոլորովին ապակիէ պիտի ըլլան։ Պ. Ուուսպրրի կ'ուզէ որ իր տանը մէջ կարելի եղածին չափ շատ թափանցեն արեւին ճառագայթները. սակայն տեսակ մը վանդակիզկեր ալ չինել կուտայ, որով ուզած ատենը պիտի կրնայ դուրսը դանուողներն արգիլել իր տանը մէջ եղածը տեսնելու։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ.— Բարիզի Թերթի մը մէջ հետեւեալը կը կարդանք.— «Թիչ ատենէն պիտի ընդունինք թէ այցելութիւնը Ամերիկացի քանըմէկ դեռատի աղջիկներու, որոնք Օ'Իոյի նահանգին ծախքով, կուգան պտոյտ մը կատարելու Եւրոպայի մէջ։ Այդ երիտասարդ Ամերիկուհիները կատարեալ խոհեմութեամբ կը վարուին՝ փոքրաւութիւն ստացած Բէնդիքի աղջիկներուն անցեալ տարուան ձախողուածէն, որոնց շատ փութկոտ հանդիսակատարութիւն մը «գեղեցիկ» տիտղոսը առած էր։ Հիմա լրագիրներու մէջոցաւ կը ծանուցանեն թէ բնաւ արժանի չեն այդ ատելի և սիրուն որակականին։ Այդ Ամերիկուհիները եղծանելի հրապոյրներով չէ որ կը ներկայանան, այլ լուրջ յատկութեանց ամբողջութեամբ մը, որոնք ընտանեկան երջանկութիւնը կը կազմեն։ Թուխ չրջազգեստներ և նոյն գոյնով գլխարկներ ու քօղեր կը կրեն. մաղերնին գլխուն մէջտեղէն երկու մասի բաժնուելով պարզութեամբ յարդարուած է։ Ատոնց ամէնքը հրապուրիչ հանգամանք մը չունին, բայց սա ալ յայտնի է թէ դեղեցկութիւնը երջանկութիւն առաջ չի բերեր։ Արդէն մաղերու ձեւը և արդուզարդը կը փոխուին և ո՛վ գիտէ թէ Օ'Հիոյի այդ քանըմէկ աղջիկներուն մէջ չկայ մէկը որ օրին մէկը Բարիզուհի մը ըլլայ։»

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՒԱՆ.—Սալիսէի ատենական տարուեցաւ Իզմիրի Կայս. կալուածներու վարչութեան ենթակայ Թէբէքէօյի ճիւղին պաշտօնեայ Մուսթաֆա Մէվլզի էֆ.ի ու Սուկաչրի պաշտօնեայ Հաղիմ էֆ.ի և Սէլանիկի նահանգին մաքսային քիմիագէտ Մուսթաֆա պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ.—Սրվազի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին հուգուզի ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Էնկիրիի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Իպրահիմ Լուտֆի պէյ, որուն յաջորդեց Խարբերդի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Հիւսէյին էֆ.։ Անոր ալ յաջորդեց Կիւմիւշխանէի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Նուսուպ Ճէմալ պէյ։ Այս վերջինին ալ յաջորդ կարգուեցաւ Սիւոպի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Ճեմալ պէյ։ Դիմա լրագիրներու մէջոցաւ կը ծանուցանեն թէ բնաւ արժանի չեն այդ ատելի և սիրուն որակականին։ Այդ Ամերիկուհիները եղծանելի հրապոյրներով չէ որ կը ներկայանան, այլ լուրջ յատկութեանց ամբողջութեամբ մը, որոնք ընտանեկան երջանկութիւնը կը կազմեն։ Թուխ չրջազգեստներ և նոյն գոյնով գլխարկներ ու քօղեր կը կրեն. մաղերնին գլխուն մէջտեղէն երկու մասի բաժնուելով պարզութեամբ յարդարուած է։ Ատոնց ամէնքը հրապուրիչ հանգամանք մը չունին, բայց սա ալ յայտնի է թէ դեղեցկութիւնը երջանկութիւն առաջ չի բերեր։ Արդէն մաղերու ձեւը և արդուզարդը կը փոխուին և ո՛վ գիտէ թէ Օ'Հիոյի այդ քանըմէկ աղջիկներուն մէջ չկայ մէկը որ օրին մէկը Բարիզուհի մը ըլլայ։»

ՇԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԻՄՈՒՆԻ երեւելիները, որոնց կ. Պոլսէն մեկնումը ծանուցուեցաւ, Իզմիր ժամանելով այցելութիւն տուեր են տեղւոյն կուսակալին։ Նեմէնի երեւելիները, իրենց նկատմամբ եղած կարգ. չնորհները երախտագիտութեամբ յիշելով, բարեմաղթութիւններ ըրեր են Վեհ. Սուլթանին համար։ Նեմէնի երեւելիները այցելեր են Իզմիրի մէկ քանի մզկիթները և թեքէներ։

ՎԻՇՆՈՒԱՆՑԻ օսմ. դեսպան Մահմուտ Նեմիմ փաշա, որ արձակուրդով կ. Պոլիս կը գտնուէր, երկի կայս. Պալատ երթալով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և յետոյ Արեւելեան Ճեպընթացով իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՓԱՍՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ.—Ձեռնհաս պաշտօնարանը տեղեկանալով որ կ. Պոլսոյ մօտ գտնուած մէկ քանի տեղեր ածուխ պատրաստողներ և փայտի վաճառականներ 40-50,000 օխա ածուխ և նոյնքան չէքի փայտ նաւամատոյցներուն մէջ վար դրած են, որպէս զի ձմեռուան մօտ կ. Պոլիս ղրկելով սուղ ծախեն և այդ նպատակով ժամանակ կ'անցընեն կարգ մը մնոտի պատճառներով, ծանոյց պէտք եղած տեղերը որ այդ փայտերը և ածուխները ժամանակին կ. Պոլիս ղրկուին։

ԴԱՍԱԿԱՆ.—Նախարարութիւնը, Գոնիայի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազին մէկ տեղեկագրին վրայ, որոշեց դատաւորներ ենթարկել Դարաման գաւառակին նախնական դատարանին անդամներն նախորդ հարցքննիչ դատաւոր Էնվէր էֆ.ն, իր պաշտօնին մէջ գեղծումներ գործած ըլլալուն համար։

ՋԵՐԱԼԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ.— Կ. Պոլսոյ եղեռնադատ ատեանին նախագահը տասը օր պայմանաժամ տուած է Իբրահիմպի Մէհմէտ Միւլէյմանի, 18 տարեկան, և Զիլէլի Բանաբոզ Քոսթիի, 26 տարեկան, նոյն ատեանին ներկայանալու համար։ Ատոնք, որ փախած են, կ'մամբասանուին թէ անցեալ մայիս 4ի ուրբաթ օրը Բերայի հուգուզի առաջին դատարանին և Իճրայի ճիւղին արկղի սենեակը գտնուած դրամարկղը մասնաւոր գործիքով մը կոտրած և դրամ ու գոնարեղէններ գողցած են։ Ըստ այնմ իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած են և ձերբակալուած սենեկապահ Մէհմէտի հետ պիտի դատուին նոյն ատեանին առջեւ։ Եթէ որոշեալ պայմանաժամին չներկայանան, իբրեւ օրէնքին անսայսող նկատուելով ի բացակայութեան պիտի դատուին, քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուին և իրենց սատացուածքները պիտի գրաւուին։

ԴԱՎԹԱԿԱՆՆԵՐ.—Երզրումի նահանգը ժամանած ինը հազարի մօտ իսլամ գաղթականներէն ութ հազարէ աւելին անգաւորուած են և մնացածներն ալ պիտի տեղաւորուին։ Թէ՛ Երզրումի քաղաքին մէջ և թէ ճամբան ամէն հանգրստութիւն կը տրուի հեռագրեալ ժամանող գաղթականներուն։ գացած տեղերնին ալ տունները չինուելով, իւրաքանչիւր տունի 50էն 100 արտավար հող և իրրեւ արօրի գին 50ական ղրուշ կը տրուի։

ԿԱԶԻ ԼԱՊՊԵՐՆԵՐ.— Մինչեւ Բաւմէլի Հիսարի եղերքը հաստատուելիք կազի լապտերներուն համար խողովակները զետեղուելու վրայ են։ Լապտերները մինչեւ Գալթա Լիման պիտի հասատատուին։

ՕՍՄ. ԴՐԱՄԱԼՈՒՆԻ Ռէժիին յուսիս ամսուան հասոյթը 218,000 հազար ոսկի եղած է, մինչդեռ նախորդ տարուան նոյն ամսուն 214,000 ոսկի էր։

ԹՈՒՂՆԵՐՈՒ ԳՈՒՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Թուղի վաճառականները, ձեռնհաս պաշտօնարանին դիմելով, յայտարարած են թէ Այաշի երկաթուղի Ընկերութիւնը կ'ուզէ թուղի բերքը փոխանակ Իզմիրի կայարանը տանելու, Բունդա փոխադրել, ըսելով որ Իզմիրի կայարանին մթերանոցը անբաւական է, սակայն աղերսակունները յարած են որ այդ փոփոխութիւնը անպատեհ է։ հետեւաբար խնդրած են որ թուղի բերքերը ըստ առաջնոյն Իզմիր տարուին։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը ըստ այնմ հարկ եղած զեկոյցը ըրած է երկաթուղիի Ընկերութեան։

ԱՂԵՐԱՍԱՆԴՈՒԹԻՒՆ մէջ յուլիս 10ին ժամասխատ մէկ դէպք ու երկու մահ պատահեր են։

ԱԶՈՒԼԻՍ ՀԱՆԴ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանին կողմէ հետեւեալը ծանուցուեցաւ Երզրումի կուսակալութեան.— Զինուորական վարչութիւնը պիտի չարունակէ Երզրումէն հինգ ժամ հեռուն՝ Օրթուզիի ու Գարախանի շրջակայ հանքածուխերու արտածումը, պայմանաւ որ այդ արտածումները հիմա գործածուող տեղերուն յատկացուին, մենաշնորհի որ և է ձեւի տակ չըլլայ, յառաջիկային գրամատէր Ընկերութիւն մը եթէ կազմուի ու մենաշնորհ խնդրէ, այդ մենաշնորհը տրուի օգտակար պայմաններով, զինուորական վարչութեան ծախքերը հատուցուին և ածուխին յաւելեալ մասը ժողովուրդին վաճառուի։ Նաեւ այդ հանքերուն շրջակայքը գտնուող և չչահագործուող ուրիշ հանքեր ալ ըստ օրինի աճուրդով յանձնուին չահագործել ուզողներուն։

ԷՐԶՐՈՒՄԻՆ կը գրեն թէ վերջերս բաւական անձրեւներ տեղացեր են՝ մեծապէս օգտակար ըլլալով հունձքերուն։ Շրջականներուն մէջ ալ անձրեւեր է։

— Բէշմախի մէջ վերջերս տեղացած անձրեւներէն հեղեղներ զոյանալով, իրմէնէք գիւղախումբին մէջ արտերը ու պարտէզները ալ սուտեր են։ Բասէնի մէջ ալ կարիքի խոշորութեամբ կարկուտ տեղացեր է։

ՄՆԱՑԿՈՒԹԻՒՆ.—Հազիգաթ կը ծանուցանէ թէ Բերա, Թիւնէլ ճատաէպի, 488 թիւ խանութը հաստատուած գրաւճառ Սոդիրիոս Բանարոս անանկ հրաչակուած է ծուխային առեւտրական դատարանին որոշմամբ։

ՀԱՄԲԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Բարիզի պատժական դատարանէն մէկը երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտեր է Միշէլ Սիմոն անուն մարդ մը, որ Բարիզի մէջ դրամատուն մը հաստատելով, կարդ մը անգոյ հաստատութեանց անուանով արժեթղթեր ծախած և այդ կերպով 163,618 ֆր. չորթած էր։ Միշէլ Սիմոն Սէլանիկի մէջ ծնած է՝ 1876ին. հոն ֆրանսական հիւպատոսական գործակալ եղած է ժամանակին։

ԳԻՆԵՏՈՒՆԵՆ ՎԸՐԱԳԵՐԸԻՆ.— Առջի օրը Ապպաս, Համզա ու Մուսթաֆա, գինով վիճակի մէջ իրենց թաղը՝ Ցաթիհ երթալու պահուն, կռիւ մը ունեցան առնելիքի խնդրոյ մը համար։ Նախ ձիրաք ապտակեցին, բայց քիչ եաքը հաշուուեցան։ բաւական տեղ քալելէ ետքը, վէճը վերսկսաւ և սատակցաւ։ Մուսթաֆա դաշոյնը քաշելով Համզան վիրաւորեց ծանրապէս։ Վիրաւորը հիւանդանոց ղրկուեցաւ և Մուսթաֆա ձերբակալուեցաւ։

ՍԻՐԲԷՃԻՒ մէջ, առջի գիշերը, գինեասոյ սպասաւոր Ալէքսն վիրաւորող Կիւլպալիոզլը Քոսթի, երկի, ձերբակալուեցաւ և իր արարքը խոստովանեցաւ։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԱՑԷՐ
ԶԱԼԱԹԻԱ-ՊՈԼԻՍ
որ ծանօթ է արանց, կիներու և աղջոց յատուկ իր ճաշակաւոր ու նոր բաներու զգեստներով, ամէն օր կը ստանայ եղանակին ապրանքները։
ԻՐԱԿԱՆ ՈՐՈԾ ԳԻՆ
ՊՈՆԷԹՐԻԻ ՆՈՒՐԲ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ
10—6

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊԱՑ ՏՕՆԸ

ՅՈՎՍԷՓ — ԻԶՄԻՐԵԱՆՑ ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ

ԵԿԵՂԵՑԱՍԱՆՑ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Սրբոց Թարգմանչաց տօնին առթիւ, Ս. Պատրիարք Հայրը այս առաւօտ նախագահեց Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն արարողութեանց։ Պատարագը մատոյց Տ. Գարեգին քահանայ։ Դարձին մէջ կեցած էին Ս. Էջմիածնայ միաբաններէն մագիստրոս Տ. Մեսրոպ Վրդ., քարոզիչ Տ. Բարգէն Ծ. Վրդ. և Տ. Պակլ Վրդ.։ Սրբազան Պողոս սարկաւագ կը սպասաւորէր Պատարագին, որուն կը ձայնակցէր քաղցրալուր երգեցողութիւններով Ղալաթիոյ Դիպաց Դասը, առաջնորդութեամբ երաժշտապետ Լեւոն էֆ.ի Զիլինկիրեանի։ Նկեղեցին լեցուած էր երկար հաւատացեալներու բազմութեամբ։

Պատարագի վերջաւորութեան մէջոցին, Ս. Պատրիարքը հակիրճ՝ բայց գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ, Ս. Թարգմանչաց տօնին առթիւ, «Ամենայն տուրք բարիք» բնաբանով, և թուելէ յետոյ այն ամէն հոգեկան և մտաւոր կարողութիւններ որոնք Նախախնամութեան կողմէ տրուած են մարդկութեան, այն բոլոր առաւելութիւնները և ձիրքերը որոնցմով կը զարդարենք մեր բնական յատկութիւնները, աւելցուց թէ գիրն ու լեզուն, գիտութիւնն ու դպրութիւնը մաս կը կազմեն այդ երկնաւոր չնորհներուն։ Արարչագործութեան այս պարգեւներուն վրայ խորհած ատենիս, պէտք չէ՛ փնտռենք թէ ինչպէ՞ս

Աշխարհական դասէն ներկայ էին՝ Բաղդասարեանց ազգապետ Վահ. Յակոբ էֆ. Պոյաճեան, Բաղ. Ժողովէն՝ Վահ. Դէորգ էֆ. Ասլանեան և Տիգրան էֆ. Մանուկեան, Արիս էֆ. Ցէսճեան, Բարթող էֆ. Թէլեան, Յակոբ էֆ. Խաչան, Յակոբ էֆ. Յակոբեան, Հրանտ էֆ. Աստաման, Մաքսուտ էֆ. Նաղլեան, Տօքթ. Թոփճեան էֆ., Տիգրան էֆ. Եալքէնճեան, Լեւոն էֆ. Յովհաննէսեան, Աղեքս. էֆ. Փանոսեան, Մկրտիչ էֆ. Աճէմեան, Նշան էֆ. Ճիվանեան, Յ. Դ. Մարմարեան էֆ., Նշան էֆ. Գէնտաեան, Սահակ էֆ. Կուրտիկեան, Մինասյէլ էֆ. Շամամեան, Ուղուրլիկեան էֆ., Մարկոս էֆ. Նաթանեան, Յովհ. էֆ. Հինտլեան, Սիմոն էֆ. Դարմամեան, Հայկ էֆ. Խաճատրեան, Նշան էֆ. Թորոսեան, և այլ բազմաթիւ ծանօթ ազգայիններ՝ գրական և ուսուցչական ասպարէզներէն, մասնաւորապէս կայացուցիչներ եւն.։ Օրուան պատասխանատուներէն (lauréats) անձամբ ներկայ էին Պետրոս էֆ. Կարապետեան, Աբչալ էֆ. Ալպոյաճեան և Սարգիս էֆ. Թիւթիւնճեան։

Հանդէսը սկսաւ Կայս. Համիտիէ քայլերգով զոր ներդաշնակօրէն երգեց Գալատիոյ երաժշտասիրաց՝ ձայնակցութեամբ երգեհոնի զոր կը վարէր Յ. Սինանեան էֆ.։ Յոանկայս ունկնդրութեամբ Կայս. քայլերգը ու ջերմապէս ծափահարուեցաւ։ Յետոյ երգուեցաւ օրուան ոտանաւորը՝ գեղեցիկ շարական մը։

Ցանձնաժողովին ատենադպիր Տ. Մը-կրտեան Հօր համար յղնեցուցիչ ըլլալով երկարատեւ ընթերցում կատարել, Տեղեկագիրը կարդաց Հրանտ էֆ. Աստաման յստակ ձայնով ու վերիս արտասանութեամբ, որ խորին ուշադրութեամբ ունկընդրուեցաւ։ (Այդ տեղեկագիրը ամբողջութեամբ հրատարակած ենք մեր այսօրուան Ա. և Բ. էջերուն մէջ։)

Տեղեկագրին եզրակացութիւնը որ Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար ջերմ մաղթանք մըն էր, վերջացաւ ծափահարութեանց մէջտեղ։ Յետոյ երաժշտասիրը երգեց, մինչտ երգեհոնի ձայնակցութեամբ, Sous l'ombrage ֆրանսերէն ախորժալուր երգը։

Ս. Նախագահը խօսք առնելով, օրուան գրական հանդէսին վրայ գեղեցիկ բանախօսութիւն մը արտասանեց։ Տեղեկագիրը իր ընդարձակ մանրամասնութիւններովը չատ քիչ բան թողուց ինձ ուեւելելու, ըստ. Ն. Ամենապատուութիւնը, և յիշեցուց թէ այս մրցանակաբաշխութիւնը տարեկանէն երկամեայի վերածուելուն նպատակն էր մրցման մասնակցողներուն առիթ ընծայել աւելի երկարաշունչ երկասիրութիւններ պատրաստելու և սակայն, գրական ու բանասիրական չատ ճոխ պաշար մը չէ որ կը ներկայացուի այսօր մեզի։ Տրուած վարձատրութիւններն ալ առատ չեն, իրաւ, բայց պէտք է եղածովը գոհանալ։ Ներկայացուած աշխատութիւնք և դրամական պարգեւներ հաւասարապէս համեստ պայմաններու մէջ կը զուգակշռեն դիրաց։ Կը յուսամ որ ժամանակին հետ աւելի՛ կը ճոխանան պատրաստուելիք գրքերը և նոր բարերարներ՝ գրական նոր մրցանակներ կը հաստատեն, զանոնք քաջալերելու համար։ Խուպէսէրեան կամակով յատկացուած գումարը փոքր է, բայց մասնաւոր ճիւղի մը՝ այն է դասագիրքերու պատրաստութեան յատուկ, որ իր կարեւորութիւնը ունի դասարարութեան գործին համար։ Դիտելու արժանի է որ դասագիրք մը աւելի՛ կը սպառի քան թէ բանասիրական երկ մը, հետեւաբար եթէ առաջինին հեղինակը նուազ կը նպաստաւորուի մրցանակով քան երկրորդինը, իր գործին սպառողութեամբ ու սպառմամբ՝ կրնայ փոխարինուիլ այդ տարբերութիւնը։

Յետոյ, Ս. Պատրիարքը տեսութիւն մը ընելով գրաբարի և աշխարհաբարի վրայ, ըսաւ թէ ինչպէս որ բարքերն ու սովորոյթները կը բարեփոխուին ժամանակին հետ, նոյնպէս ալ լեզուն իր բարեփոխումները կը կրէ։ Գրաբար ըսելով կը հասկնանք լեզու մը որ կը գրուի և Աշխարհաբարով լեզու մը որ կը խօսուի։ Ե. դարու մարդիկն ալ չէին խօսեր այն լեզուն, գրաբարը, զոր կը գրէին, այլ անոր մօտաւոր լեզու մը. նոյն բանն է նաեւ այսօր մեր գրական և գործածական աշխարհաբարին վիճակը։ Կոկուած, զարգացած գրական աշխարհաբար մը այսօր կը փոխարինէ գրաբարը, թէեւ մեր խօսած աշխարհաբարը միեւնոյնը չըլլայ մեր պաշտօնական ու գրական երկերու մէջ գործածած լեզուին հետ։ Վերջին 20 տարուան մէջ, ուր հաստատուած է այս գրական մրցանակաբաշխութիւնը, որ և է գրաբար երկասիրութիւն չներկայացուեցաւ Ցանձնաժողովին։

Ս. Պատրիարքը շարունակելով իր տեսութիւնը լեզուական խնդրին վրայ, գործնական կարծիքներ պարզեց աշխարհաբարի զտման ու բարւոքման մասին՝ թէ՛ գրական և թէ կենցաղագիտական պէտքերու համար, օրինեց օրուան երկու բարերարներուն՝ Յովսէփ Իզմիրեանցի և Կարապետ Խաչատրեանի յիշատակը և մաղթեց որ գրասէր, եկեղեցասէր ու կրթասէր նոր բարերարներ հանին։

Ն. Սրբազնութիւնը թուելով Վեհ. Կայսեր բաղմաթիւ չնորհները, Որոյ բարձր հովանին ներքեւ ինչպէս կը զարգանան ու կը բարգաւաճին մեր եկեղեցական, կրթական ու բարեգործական հաստատութիւնք, նոյնպէս կը ծաղկին դպրութիւն և գրականութիւն, և Ն. Կ. Վեհափառութեան հայրական հովանին չնորհիւ է որ կը կատարենք նաեւ այս գրական հանդէսը։ Ս. Պատրիարքը ներմուծին մաղթանքներ ըրաւ Կայսերական արեւշատութեան համար, որոնց մասնակցեցան բոլոր ներկաները «ամէնն»ներով և ծափահարութիւններով։

Երաժշտասիրը նուագեց Վեհ. Կայսեր ձօնուած Մաղթանք մը, օրուն յաջորդեց եռաձայն «Հայր մեր»ը։

Ս. Պատրիարքը փակեց հանդէսը «Պահպանիչ»ով, որմէ ետք ներկայք պատուաբերուեցան լիմոնատով ու օշարակով, և կէս ժամու հաճելի խօսակցութիւններ ու կարծեաց փոխանակութիւններ ունենալէ վերջ, մեկնեցան հաճելի տպաւորութեան մը ներքեւ։

Ինչպէս որ Ս. Պատրիարքը չնորհաւորած էր Ցանձնաժողովի անդամները, քննիչները, երկասիրողները ու մրցանակ ստացողները, ներկայ եկեղեցական ու աշխարհական անձնաւորութիւնք ևս անձամբ յայտնեցին անոնց՝ իրենց խնդակցութիւնն ու չնորհաւորութիւնը։

ԴԱՒԱՖՅԵԱՆ ՕՐԲԱՆՈՑ

Երէկ Խառն Ժողովէն ետքը Ս. Պատրիարք Հայրը Թէլեան էֆ.ի հետ միասին գնաց Գալաթան Որբանոց, ամաւորքի հարցաքննութեանց ներկայ գտնուելու համար։ Որբանոցին խնամակալուհիները, քոյրերը եւ ուսուցչական խումբը դիմաւորեցին Ս. Պատրիարքը։ Հարցաքննութեանց ներկայ էին խնամակալուհի տիկին Ներսէն տիկնայք Վասիլէւսկի Գարակէօզեան, Իսկուհի Փափազեան, Էլիզա Տէր-Յարութիւնեան, Ուսումն. Խորհրդոյ կողմէն Պետրոս էֆ. Կարապետեան և տքթ. Յ. էֆ. Թոփճեան, Կեդր. վարժարանի խնամակալութեան անդամ Յակոբ էֆ. Յակոբեան, Ուսումն. Խորհրդոյ քարտուղար Հայկան էֆ. և այլ ուսուցիչներ։ Ուսումնական Ռեթէոս էֆ. Թադէոսեան որբանոցի ռանուհիներու ուսումնական կրողութեան մասին գաղափար մը տալու համար հարցաքննութեանց երէկի որոշուած առարկաներէն զատ ամէն կարգի որքուհիներուն հարցումներ ուղղեց կրօնի, հայերէն լեզուի, հայոց եկեղեցական մատենագրութեան պատմութեան մասին։ Ներկաները գոհութեամբ լսեցին աշակերտուհիներուն համարձակ և յաջող պատասխանները և իրենց չնորհաւորութիւնները յայտնեցին ծերունի բայց եռիտասարդական աշխոյժով դասախօսող ուսուցչին։ Հարցաքննութիւնները վերջացան մանկապարտէզի բաժնի աղջնակներու մարմնամարզական խաղերով, որոնք ներկաներուն ընդհանուր զուարթութիւն պատճառեցին։

Արհեստանոցի բաժնին մէջ ցուցադրուած էին ասեղնագործութիւններ, գծագրութիւններ, իւղաներկ պատկերներ։ Սկիհի ծածկոց մը և ոսկեհիւս բարձիկ մը ասեղնագործական բաժնի գլուխ-գործոցները կը կազմէին։ Գծագրութեան և նկարչութեան ալ ընտիր արտադրութիւններ կային։ Վերջերս խնամակալութեան կարգադրութեամբ դաշնակի մասնաւոր դասեր ալ կ'աւանդուին ամէնէն յաջող 10 աշակերտուհիներուն Խօրասանճեան էֆ.ի կողմէ։ Ներկաները հիւրասիրուեցան օշարակով, հասատներով, սուրճով և սիկարէթներով։

Իրիկուան դէմ Ս. Պատրիարքը հրաժեշտ առնելով օրհնեց բոլոր խնամակալուհիները, քոյրերը, ուսուցիչները և վերադարձաւ իր բնակարանը։ Ս. Պատրիարքը գովեց Ռեթէոս էֆ.ի չանքերը և ըսաւ թէ Դալֆեան Որբանոցը «ամէն կերպով ամէնուն սրտին գոհունակութիւն պատճառող վիճակ մը ունի»։ Գնահատական և քաջալերիչ խօսքեր ուղղեց Քոյր Բրիտանիէին և միւս քոյրերուն և ուսուցչական խումբին, ինչպէս նաեւ հայրական յորդորներ՝ սանուհիներուն, որոնց ամէնուն դէմքին վրայ ալ ուրախութիւն և գոհունակութիւն կը փայլէր։ Նոնապետական և պարզ է կեանքը Դալֆեան Որբանոցին մէջ. դպրոցական բնաղբօսիկ շարժուձեւերը գրեթէ չեն նշմարուիր հոն. ընտանիքի մը անդամներուն պէս կ'ապրին հոն քոյրերը, ուսուցիչներն ու որքուհիները։ Անոնք ամէնքն ալ այդ մեծ և օգտաշատ տան մէջ աշխատութեան բաժին ունին իրենց համար, զոր սիրայօժար և անձնուիրաբար կը կատարեն, յօգուտ հաստատութեան և որքուհիներուն։ Ամէնէն աւելի գովեստի և ուշադրութեան արժանի է այս պարագան և կը յուսանք թէ խնամակալ բարեսէր տիկիններն այս ընտանեկան ոգին պահելու և ծաղկեցնելու համար որ և է ջանք չեն խնայեր։

Վ. ԱՐՔԱԿԱՆ ՕՐԻՇՈՒՄՆԵՐ

Երկուան թիւով հանդուսիս յիշեցինք Խառն Ժողովին որոշումները։ Ահաւասիկ անոնց ամբողջութիւնը.

1.— Ազգ. կալուածոց վիճակը քննելու համար կազմուած Մասնախումբը իր պաշտօնը կատարած և տեղեկագիրը մատուցած էր, որով այդ կալուածները չորս դասակարգի կը բաժնէր և կ'առաջարկէր այն միջոցները որոնցմով հնար կրնայ ըլլալ արդիւնաբերել զանոնք։ Ժողովը ընդունեց Մասնախումբի տեղեկագրին եզրակացութիւնները, հոկողութիւնը յանձնելով Տնտեսական Խորհուրդին։

2.— Ուրֆայի Առաջնորդ Տ. Անանիա վրդ. իր անձնական տկարութիւնը դարմանելու համար արտօնութիւն խնդրած էր Կ. Պոլիս գալու։ Այդ արտօնութիւնը տրուեցաւ և հեռագրով հաղորդուեցաւ իրեն։ Եւ որպէս զի անոր բացակայութեանը միջոցին թեմական գործերը երեսի վրայ չի մնան, որոշեց յանձնարարել Տ. Փառէն վրդ.ի՝ որ արդէն Ուրֆա կը դիմաւորի Պարիզ քարոզի որոշմամբ, ցվերադարձ Առաջնորդին՝ հոգ տանիլ գործերուն։ Այս առթիւ որոշուեցաւ նաև որ Պաղտատի Պատր. Փոխանորդ Տ. Սամուէլ վրդ.— որուն հրաժարականը Վարչական Նախորդ որոշմամբ ընդունուած և անոր տեղ յաջորդ նշանակուած էր Տ. Փառէն վրդ.— չարունակէ մնալ Պաղտատ, մինչեւ որ Տ. Փառէն վրդ. կարենալ երթալ Պաղտատ և անցնիլ Պատր. Փոխանորդի պաշտօնին գլուխը։

3.— Ս. Նախագահը ծանոյց ժողովին թէ Ղալաթիոյ Նորակազմ Խնամակալութեան անդամներէն Յակոբ էֆ. Խաչան և Եդուարդ էֆ Գարակէօզեան որոնք հրաժարական մատուցած էին, իր հրաւիրանաց վրայ ստանձնած են Խնամակալութեան անդամակցութիւնը։ Իսկ միւս երկու հրաժարականները (Արսէն էֆ. Արսլէնեան և Տօքթ. Գոփամանեան էֆ) տակաւին չեն պատասխանած հրաւէրին։ Ժողովը անընդունելի դատեց սոյն երկու հրաժարականներն ալ։

Հաճոյքով կ'իմանանք թէ, յառաջիկայ երկուշաբթի, Այ-Սթէփանոսի Ս. Սահակեանց եկեղեցւոյն մէջ տեղի պիտի ունենայ՝ Առեւտր. և Հանրօգուտ չխնութեանց Նախարարութեան գլխաւոր ճարտարագէտ և Բաղ. Ժողովի անդամ Վահ. Դէորդ էֆ. Ասլանեանի Ազն. աղջկան պսակադրութիւնը՝ Եգիպտոսի արտաքին գործոց Նախարար Վահ. Պոթրոս փաշայի որդւոյն՝ Նէկիպ պէյ Կալիի հետ, ընդհ. քարտուղար Նոյն Նախարարութեան։ Նէկիպ պէյ, որ Բարիզ կը գտնուէր, մայրաքաղաքս հասաւ չաբթուս սկիզբը և հիւրընկալուած է Վահ. Աբեան էֆ.ի բնակարանը, Այ-Սթէփանոս։

Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրուած է նախագահելու սոյն Պսակի արարողութեան, որ պիտի կատարուի մտերմական չրջանակի մէջ։

ՀԱՅ-ՀԱՅՈՒԹԻՒՆԱՆՑ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ

Կ.- Պարիզաբ Տ. Սապպահեան Սրբազան երէկ առաւօտ Եէնի գիւղէն Բեբեկ գալով, նախագահեց Պատրիարքարանի Վարչական ժողովոյ նիստին։

—Եգիպտոսի Հայ-Հռոմէականաց Նուընտիր Առաջնորդ Տ. Պետրոս եպիսկ. Գոյնեան կիրակի օրը այցելեց պապական Նուիրակին և չնորհակալութիւն յայտնեց իր եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան ներկայ գտնուած ըլլալուն համար։ Երկուշաբթի օրը Եէնիգիւղ երթալով, չնորհակալութեան այցելութիւն տուաւ Կ.-Պատրիարքին և յետոյ այցելեց Նաւմ փաշայի և մեծ-լօժէթի Արիսթարքի պէյի։ Թարգմանիչն Եէնիգիւղ անցնելով այցելեց Ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. Պօրի, Թշնկը Եավէր փաշայի։ Ի դարձին, Գոյնեան գերապայծառ Օրթագիւղի Անատոնի միաբանութեան վանքը երթալով, այցելեց Աբրահայը Ռափայէլ Դէրապայծառ Մխսէրեանի։

—Մեհմուայի Ախպար կը ծանուցանէ թէ Հ. Լեւոն վրդ. Քէչէճեանի հարը, Տ. Գաբրիէլ քհ. Քէչէճեան 76 տարեկան հասակին մէջ մեռեր է ի Մարաշ։ Հանգուցեալը 49 տարի առաջ Մարաշի մէջ առաջին անդամ կաթոլիկութիւն ընդունող Հայը եղած է։

Բաղ. Ժողովի անդամ Վահ. Յարութիւն էֆ. Ասլանեան որ օդափոխութեան համար Եւրոպա կը գտնուէր, այս առաւօտ մայրաքաղաքս վերադարձաւ իր Տիկնոջ հետ։

Ս. ՓԻԼԶԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Սրբազան էֆ. Լուսթիկեանի ընդ Օր. Արտեմ Նարլեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի 108 դրուշ նուիրած է Բենիամին էֆ. Շեբերճեան։

(Հոգաբարձութիւն)

ՅՈՒՇԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ ՖՆՏԳԼԵԱՆԻ

Ցաւի անկեղծ արտայայտութեամբ մը կատարուեցաւ, երէկ, Տիկին Զապէլ Ֆնտգլեանի յուղարկաւորութիւնը, Օրթագիւղի եկեղեցիին մէջ։ Տաճարը մոմերու ամոյն ցոլքերու մէջ պարուրուած, համակ լուսազարդուած էր։ Դագաղը տաճարին մէջտեղ կը հանգչէր, բազմաթիւ ծաղկեպսակներով ծածկուած։ Եկեղեցին լեցուած էր ընտրեալ խուռն բազմութեամբ, ուր կը նշմարուէին առեւտրական դասէն ծանօթ ազգայիններ, ուսուցիչներ, ուսուցչուհիներ և մասնաւորապէս ուսուցչական աղջիկներ։ Մեռելական արարողութիւնները սկսան ժամը 9½ին, նախագահութեամբ Թաղոյ քարոզիչ Տ. Վարդան արքեպիսկ. Մանկունիի, իր շուրջն ունենալով Պէշիքթաշի եկեղեցիին քարոզիչ Տ. Մովսէս եպիսկ. Կէօմրիւքճեան, Տ. Տիրայր վրդ. Մարգարեան, Դուրուչէշմէի եկեղեցիին Տ. Ներսէս վրդ. Պէրպէրեան, և Օրթագիւղի ու Պէշիքթաշի եկեղեցիներու քահանաները՝ տանի չափ։ Դասին մէջ կեցած էին Հռիփսիմեանց վարժարանի սանուհիները, որոնք իրենց ուսուցչուհիներուն առաջնորդութեամբ, գեղեցիկ ծաղկեպսակ մը դրին հանգուցեալ Տիկնոջ դագաղին վրայ։ Դասին մէջ կը գտնուէին նաեւ Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին նախկին չրջանաւարտուհիներէն ոմանք, — որոնք ուսուցչութեամբ կը զբաղին հիմա — վերջին արժանաւոր յարգանք մը ընծայելու համար ողբացեալ տիկնոջ յիշատակին, որ այնքան չերմագին նախանձախնդրութիւն մը ցոյց տուած էր իգական սեռի կրթութեան գործին մէջ։ Կերոնները բռնած էին Տիգրան էֆ. Զայման, Խորէն էֆ. Սարգսեան, Դաւիթ էֆ. Արագեան, Արշակ էֆ. Ալպոյաճեան, Թորգոմ էֆ. Գալընեան, Հայկ էֆ. Փափազեան. իսկ ծոպերը՝ Երուանդ էֆ. Եուսուֆեան, Սահակ էֆ. Կուրտիկեան, Աբրահամ էֆ. Շաման, Մարտիկ էֆ. Շաքարեան, Զաքար էֆ. Փափազեան և Սիմոն էֆ. Սարգսեան։ Մեռելական արարողութեանց աւարտումէն յետոյ, որոնք դաշն և արբաղդեցիկ կերպով կատարուեցան, Մանկունի Սրբազան դասին մէջ հակիրճ դամբանական մը խօսեցաւ, ի վեր հանելով հանդուցեալ տիկնոջ արդիւնաւէտ կեանքը, իբր առաքինի ու պարտաճանաչ կին, իբր ընտանիքի տիպար մայր, և մասնաւորապէս շեշտելով ողբացեալ տիկնոջ մատուցած դնահատելի ծառայութիւնները աղջկանց դասարարակութեան գործին, երկար տարիներ անձնուէր ու ժրաջան աշխատութիւն մը նուիրելով Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին, և վերջին տարիները՝ թաղին աղջկանց վարժարանին։ Սրբազան դամբանախօսը ի վերջոյ մաղթեց որ հանգուցեալ տիկնոջ պէս կրթասէր, բարի ու պարտաճանաչ կիներ աւելնան մեր մէջ։ Յետոյ դագաղը թափօրով դուրս հանուեցաւ, եկեղեցիին բակը, ուր Օր. Աղաւնի Յակոբեան յուզեալ շեչտերով կարդաց սրտառուչ դամբանական մը զոր գրի առած էր Ս. Թարգմանչաց վարժարանին աւագ ուսուցչի Մէհրան էֆ. Թապագեան։ Դամբանականին աւարտումէն ետք մեռելական թափօրը ուղղուեցաւ գիւղին գերեզմանատունը, ուր ամփոփուեցաւ հանգուցեալին մարմինը։ Ցուղարկաւորները փութացին իրենց խորին ցաւակցութիւնները յայտնել վշտահար ամուսնոյն Սարգիս էֆ. Ֆնտգլեանի, իր զաւակին Մինրդտա էֆ. Ֆնտգլեանի ու պարագաներուն։

Ս. Պատրիարք Հայրը ցաւակցական գիր մը ուղղած է Սարգիս էֆ. Ֆնտգլեանի, իր կրած դառնութեան կորուստին առթիւ։

Մաղկեպսակ զրկած էին 1. Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանի սանուհիք։ 2. Թաղ. Խորհուրդ Օրթագիւղի։ 3. Աղքատախնամ Օրթագիւղի։ 4. Զարեհ և Երուանդ էֆ.ք Եուսուֆեան։ 5. Տէր և Տիկին Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան։ 6. Արտաչէս էֆ. Ֆնտգլեան։ 7. Սարամ էֆ. Ֆնտգլեան։

Երէկ Օրթագիւղի Ս. Թարգմանչաց և Հռիփսիմեանց վարժարանները փակ էին ի յարգանս ողբացեալ տիկնոջ։

Սարգիս էֆ. Ֆնտգլեան և իր զաւակունք խորին չնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ ողբացեալ

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ ՖՆՏԳԼԵԱՆԻ

յուղարկաւորութեան հանդէսին և այդ տխուր առթիւ իրենց ցաւակցական ղղացմանց հաւատիքը արտայայտեցին։

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ

Նիկոմիդիոյեն Զարեհ էֆ. Քէօթահէալեան կը հաղորդէ մեզ յաջիս 8 թուականաւ.—

Բաղաքիս ազգ. երկսեռ վարժարանց քննութիւնք կատարուեցան անցեալ չաբթու. աշակերտաց յայտնի պատասխանները գոհացաւորութիւն մը ձգեցին քննիչ մարմնոյն վրայ զոր ներկայ առժամայ Թաղ. Խորհուրդը, հետեւելով Ուսումն. Խորհրդոյ օրինակին, կազմած էր տեղացի զարգացած անձերէ։ Այս նորութիւնը ուշնեցաւ իր առաւելութիւնը, որովհետեւ անոնք որ մօտէն գաղափար չունենալով դժգոհ էին վարժարանաց ուսումնական վիճակէն, համոզուեցան թէ սխալած էին։ Արժանի է դիտել սա կէտն ալ թէ հակառակ չատ մը ամասանոներու անվճար մնացած ըլլալուն, ուսուցիչք ամենայն անձնուիրութեամբ ջանացեր են օգտակար ընել իրենց պաշտօնը։

Այս կիրակի, ժամը 8ին (Ը. Թ.) տեղի ունեցաւ յիշեալ վարժարանաց տարեկան հանդէսը եկեղեցւոյ մէջ, որուն միսթիք մթնոլորտը պատկառադրեցիկ չուքով մը պարուրած էր ներկաները։ Ներկայ էին գօմանտան Վահ. Ճէմալ փաշա, Մէարիֆի միւաթիշ, Մուհասէպէճի պէյը, ճէզա բէխին, Մայէթ մէմուրին և ուրիշ պաշտօնական անձնաւորութիւններ եւ ընտրեալ խուռն բազմութիւն մը՝ բազմաթիւ ծանօթ ազգայիններէ և աշակերտաց ծնողքներէ բաղկացած։

Ցուցադրուած էին աղջկանց ձեռագործները, որոնք նուրբ ճաշակով մը պատրաստուած՝ ապացուցին նոյն հիւղին ուսուցչուհի Օր. Փարիս Մաքինեանի չնորհաւորելի կարողութիւնը և առարկայ եղան ընդհանուրին գնահատութեան։ Արդարեւ ձեռագործի ճիւղը, չնորհիւ Օր. Փարիսի եռանդուն և բոլորանուէր ջանքերուն, զգալի յառաջդիմութիւն մը ըրած է։ Կը տեղեկանամ թէ, աղջկանց վարժարանին մէջ կարի և ձեռագործի համար մասնաւոր դասընթացք մը հաստատուած է ոչ-դպրոցականներու համար, ուր ամսական 10 դրուշի փոխարէն պիտի աւանդուին կարի և ձեռագործի դասեր։ Ծնողք պարտին քաջալերել այդ ձեռնարկը իրենց աղջիկները ղրկելով։

Առաջն. Փոխանորդ Տ. Պարգեւ վրդ. Դանիէլեան «Հայր մեր» արտասանեց և հանդէսը սկսաւ Կայս. Համիտիէ քայլերգով, զոր երկսեռ աշակերտք քաղցրանուագ ներդաշնակութեամբ երգեցին և որ յոանկայս ունկնդրութեամբ ու ծափահարեցաւ։ Յետոյ աշակերտ մը կարդաց Օգոստափառ Կայսեր ձօնուած ուղերձ մը։ Վեց չրջանաւարտներու կողմէ հետզհետէ կարդացուեցան հայ., թուրք., ֆրանս. ճառեր, ընդմիջուելով քաղցրալուր երգերով միաձայն և երկձայն զոյգ պատրաստած էր երաժշտապետ Յակոբ էֆ. Զաւրքեան։ Վկայականաց և պարգեւներու բաշխումէն վերջ, Տ. Պարգեւ վրդ. չրջանաւարտներուն գեղեցիկ խրատական մը խօսեցաւ, կրօնքի, գրականութեան ու գիտութեան վրայ, և իր բանախօսութիւնը աւարտեց թուրքերէն լեզուաւ մաղթանքներ ընելով Օգոստափառ Կայսեր արեւշատութեան համար, Որու բարձր հովանին ներքեւ կը յառաջդիմեն ուսումնք և դաստիարակութիւն։ Ներկայք ձայնակցեցան յոանկայս։ Յետոյ խօսք առաւ Մէարիֆի միւաթիշը և դաստիարակութեան առաւելութիւնը բացատրելէ վերջ դաստիարակուած անհատը նմանցուց երգէհոնի մը առողջ, իսկ ոչ-դաստիարակեալները, աւերուած ձայնանիւներուն։ Ցաւ յայտնեց Նիկոմիդիոյ Հայոց վարժարանին փլչելու վտանգ սպառնացող վիճակին նկատմամբ և յորդորեց ներկաները որ օգտուին Կայսերական բարեխնամ Կառավարութեան ընձեռած դիւրութիւններէն և ժամ առաջ ձեռնարկեն անոնց չինութեան, խոստանալով նաեւ իր բարեացակամ օգնութիւնը։ ու վերջացուց բանախօսութիւնը, արեւշատութիւն մաղթելով մեր Օգոստափառ սիրեցեալ Կայսեր Թանկագին կենաց։

Հանդէսը փակուեցաւ Տ. Պարգեւ Հօր պանդիսիով երկու ժամուան քաղցրագոյն տպաւորութիւն մը ձգելով ներկայից վրայ։ Երախտագիտութեան արժանի է Միւտիր էֆ.ին բարեացակամ զղացմանց արտայայտութիւնը և այնքան ալ արժանի փութկոտ ձեռնարկութեան մը վարժարանաց չինութեան համար։ «Շինող» տիտղոսին իրաւամբ արժանի Առաջնորդ Դեր. Տ. Ստեփաննոս արքեպիսկ. Յովակիմեան որ արդէն այս մասին միջոցներ ձեռք առած է, յոյս մեծ ունինք որ մօտաւոր ժամանակի մը մէջ, իր փափաքին համաձայն, երկսեռ վարժարանաց չինութեամբ ալ կ'օժտէ Նիկոմիդիան, որուն զաւակաց սրտին մէջ յաւիտեան քանդակուած պիտի մնայ իր այդ կրթասիրական ձեռնարկին անմոռանալի յիշատակը։ Տեղւոյն ազգ. վարժարանները պէտք ունին նաեւ կարող Հոգաբարձութեան մը, որովհետեւ Թաղ. Խորհուրդները իրենց Թաղային բազմապահանջ գործերուն հետեւանքով, վերջապէս բաւական չեն ըստ արժանւոյն հսկելու անոնց կանոնաւոր մատակարարութեան։ Կը սիրեմ յուսալ թէ Առաջնորդ Սրբազանը, որ իր հոգածութեան առարկայ ըրած է տեղւոյս վարժարանները և գոհունակութեամբ կը դիտէ անոնց օրըստօրէական յառաջդիմութիւնը, այս տարի ալ Հոգաբարձութեան մը կազմութեամբ կը լրացնէ այդ անհրաժեշտ պէտքը։ Զ. Բ.

ԲԱՐԶՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊՈՍՏԻԶԱՆ

Վարժարանիս նպատակն է իր ուսանողներուն տալ գործնական կեանքի պահանջումներուն համապատասխանող հիմնական և առողջ դաստիարակութիւն մը։ Բնիկ և Ամերիկայի ուսուցչական խմբին վրայ աւելցած է Զուիցերիայի ձեռնհաս ուսուցիչ մը՝ մասնաւոր այժ տալու համար նաև ֆրանսերէն լեզուին։

Աշակերտները կը վայելեն բժշկական և ընտանեկան կատարեալ խնամք վարժարանին մասնաւոր բժշկին, գիշերօթիկ հինգ ուսուցիչներու անմիջական հսկողութեան և Տիկին Զէմպրոսի մայրական հոգածութեան տակ։

Վարժարանին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 4ին (Ն. Տ.) Դր.։ Գիշերօթիկներուն տարեթուականն է 16 օսմ. ոսկի, որուն կէսը վճարելի է սեպտ.ին սկիզբը, իսկ մնացեալը՝ յունուարի մէջ։ Գործիական երաժշտութեան դասին համար կը պահանջուի տարեկան 1½ ոսկի։

Թէ՛ հին և թէ նոր աշակերտներ, եթէ կ'ուզեն Հայասար Փաշայէն Իզմիր կէս գընով ճամբորդել, պէտք է դիմեն Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի և իրենց անունները արձանագրել ասն մինչեւ օգոստոս 17/30։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մը. Բիթի կամ վարժարանիս Պոլսոյ գործակատար Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի, Պայազիտ-Հաուս, Կ. Պոլիս, և կամ Տնօրէնութեան, Պարտիզակ։ 20—1

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊՈՒՐԳԼԻՇ, 24 յուլիս.— Հինգշաբթի իրիկուն դէպի կ. Պոլիս ճամբայ պիտի ելլէ Ռումանական պատուիրակութիւնը, որ Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցանէ՝ կարող Ա. ակամակուռ պատուանշանին մանեակը, զոր Ռումանիոյ Թագաւորը նուիրած է։ Պատուիրակութիւնը կը կազմեն Ավերիսքօ զօրավարը, հեծելազօրքի հարիւրապետ Բրոտան և դեսպանատան քարտուղար Պ. Կապրիել Միդիլինէու։

ՌԱՒԻՋ, 24 յուլիս.— Սակարանը արձակուրդի չրջանին մէջ մտած կ'երեւայ. գործերը օր օրի կը պակսին. գիները գրեթէ անուանական են։ Ռիս Թինթոյի վրայ միայն քիչ մը գործ կ'ըլլայ. 2045 ֆր. բացուելով 2055 փակուեցաւ, վասն զի պղինձին գինը 87.10էն 88ի բարձրացած է։ Ադեքսանդրիոյ տեղանաւորական տաղնապին բերմամբ Լոնտոնի Սակարանին մէջ կալուածական վարկի արժեթուղթերու նոր վաճառումներ տեղի ունեցան, սակայն դիւրաւ գնուեցան, մանաւանդ սէնթիքային միջամտութեանը հետեւանքով, որ չարունակեց իր գնումները։ Լոնտոնի Սակարանէն առնուած լուրերը նուազ քաջալերիչ են. անգլիական քոնսոլիսէն, որ միշտ կը վաճառուի, կոտորակ մը ալ կորնցուց։ Ամերիկեան երկաթուղիի արժեթուղթերու գիները, Նիւ-Եորքէն առնուած հեռագիրներու նայելով, տկար են, բացի Իլինոն Բասիֆիքէն զոր 149.50ի գնողներ կան։ Հաբաւային Ափրիկէի արժեթուղթերուն վրայ գործ չկայ։

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍ, 24 յուլիս.— Հինգշաբթի իրիկուն դէպի կ. Պոլիս ճամբայ պիտի ելլէ Ռումանական պատուիրակութիւնը, որ Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցանէ՝ կարող Ա. ակամակուռ պատուանշանին մանեակը, զոր Ռումանիոյ Թագաւորը նուիրած է։ Պատուիրակութիւնը կը կազմեն Ավերիսքօ զօրավարը, հեծելազօրքի հարիւրապետ Բրոտան և դեսպանատան քարտուղար Պ. Կապրիել Միդիլինէու։

ՌԱՒԻՋ, 24 յուլիս.— Սակարանը արձակուրդի չրջանին մէջ մտած կ'երեւայ. գործերը օր օրի կը պակսին. գիները գրեթէ անուանական են։ Ռիս Թինթոյի վրայ միայն քիչ մը գործ կ'ըլլայ. 2045 ֆր. բացուելով 2055 փակուեցաւ, վասն զի պղինձին գինը 87.10էն 88ի բարձրացած է։ Ադեքսանդրիոյ տեղանաւորական տաղնապին բերմամբ Լոնտոնի Սակարանին մէջ կալուածական վարկի արժեթուղթերու նոր վաճառումներ տեղի ունեցան, սակայն դիւրաւ գնուեցան, մանաւանդ սէնթիքային միջամտութեանը հետեւանքով, որ չարունակեց իր գնումները։ Լոնտոնի Սակարանէն առնուած լուրերը նուազ քաջալերիչ են. անգլիական քոնսոլիսէն, որ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՑԻՆ

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԹԻՐԱԺ, ՔԱՇՈՒԱԾ 1 ՅՈՒԼԻՍ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԸ

20 դրուս շահող թիւեր

181	90	23001	10	49291	300	76421	30	99541	50	124391	400	147261	70
351	60	23271	80	49351	60	76551	60	99841	50	124661	70	147751	60
361	70	23591	600	49531	40	76961	70	100341	50	124691	700	148191	200
1251	60	24101	10	49561	70	76991	7000	100581	90	125221	30	148231	40
1301	10	25571	80	49771	80	77551	60	100751	60	125421	30	148621	30
1461	70	26501	10	49951	80	77691	700	101021	30	125481	90	148791	800
1501	10	26551	60	50061	70	77751	60	101061	70	125911	20	149261	70
1941	50	26661	70	50431	40	77851	60	101171	80	126001	10	149601	10
2171	80	26721	30	50531	40	78501	10	101451	60	126481	90	150451	60
2231	40	27331	40	51041	50	78641	50	101491	500	126521	30	150511	20
2761	70	27421	30	51101	10	78821	30	101691	700	126541	50	150611	20
2901	10	27601	10	51201	10	78881	90	101901	10	126591	600	150741	50
3011	20	27741	50	51231	40	78901	10	102001	10	126781	90	150951	60
3151	60	27831	40	52351	60	78991	9000	102041	50	126861	70	151451	60
3311	20	27911	20	52891	900	79091	100	103061	70	127381	90	151611	20
4081	90	27951	60	53091	100	79411	20	103081	90	128151	60	151761	70
4811	20	28571	80	53411	20	79521	30	103091	100	128171	80	151891	900
5051	60	28661	70	54141	50	80101	10	103201	10	128231	40	151971	80
5341	50	28891	900	54201	10	80911	20	103541	50	128371	80	152211	20
5361	70	28901	10	54521	30	81171	80	103731	40	128581	90	152221	30
6141	50	29381	90	54641	50	81351	60	104731	40	128851	60	152441	50
6391	400	29551	60	54651	60	81751	60	105221	30	128951	60	153061	70
6501	10	29841	50	54751	60	81921	30	105491	500	129031	40	153811	20
6681	90	29901	10	55301	10	82581	90	105511	20	129071	80	154051	60
6711	20	30241	50	55591	600	82991	3000	105711	20	129131	40	154341	50
6781	90	30301	10	55631	40	83071	80	105741	50	129151	60	155151	60
7301	10	30341	50	55651	60	83091	100	105901	10	129161	70	155331	40
7381	90	30491	500	55731	40	83561	70	105911	20	129231	40	155861	70
7461	70	30551	60	55931	40	84221	30	106071	80	129251	60	156491	500
7571	80	31531	40	56191	200	84291	300	106081	90	129661	70	156751	60
8471	80	31611	20	57891	900	84311	20	106261	70	129941	50	157191	200
8561	70	32141	50	58481	90	85121	30	107011	20	130171	80	157221	30
9271	80	32401	10	58731	40	85391	400	107221	30	130831	40	157371	80
9331	40	32691	700	59211	20	85421	30	107541	50	130941	50	157491	500
9371	80	32991	3000	59381	90	85491	500	107871	80	131371	80	158121	30
9391	400	33001	10	59661	70	85631	40	107951	60	131471	80	158231	40
9511	20	33141	50	59671	80	85851	60	108441	50	131551	60	158381	90
9741	50	33281	90	59831	40	86011	20	108521	30	131771	80	158421	30
10061	70	34111	20	60151	60	86141	50	108581	90	132371	80	158711	20
10171	80	34441	50	60771	80	86371	80	108621	30	132391	400	159291	300
10331	40	34571	80	60791	800	87181	90	108631	40	132491	500	159641	50
10671	80	34941	50	60861	70	87331	40	108731	40	132561	70	159751	60
10691	700	35411	20	61041	50	87631	40	108751	60	132631	40	160401	10
11361	70	35471	80	61221	30	87901	10	108871	80	132661	70	160771	80
11441	50	35491	500	61951	60	88131	40	109511	20	133311	20	160831	40
11871	80	35711	20	62161	70	88231	40	109551	60	133391	400	160841	50
12051	60	35851	60	62271	80	88391	400	109691	700	133581	90	161761	70
12391	400	56891	900	62811	20	88771	80	109951	60	134311	20	162151	60
12761	70	37791	800	62821	30	88881	90	110421	30	134721	30	162211	20
13031	40	37981	90	63421	30	89311	20	110661	70	134731	40	162441	50
13091	100	38581	90	63441	50	89421	30	111241	50	134951	60	162731	40
13471	80	38901	10	64581	90	90371	80	111521	30	135801	10	162741	50
13961	70	39121	30	64621	30	91141	50	111891	900	136231	40	162921	30
13981	90	40101	10	64821	30	91381	90	112131	40	136731	40	163141	50
14081	90	40121	30	64891	900	91451	60	112601	10	136891	900	163371	80
14121	30	40151	60	65061	70	91511	20	112641	50	136941	50	163381	90
14161	70	40601	10	65181	90	91751	60	112981	90	137131	40	163411	20
14201	10	41431	40	65241	50	92271	80	113311	20	137221	30	163451	60
14641	50	41591	600	66171	80	92751	60	113371	80	137301	10	163651	60
14721	30	41821	30	66471	80	92841	50	113461	70	138431	40	164101	10
15091	100	41841	50	66681	90	92881	90	114061	70	139461	70	164621	30
15591	600	42531	40	66741	50	93361	70	115081	90	139801	10	164921	30
15881	90	42871	80	66801	10	93371	80	115211	20	140341	50	165191	200
15891	900	42911	20	67031	40	93771	80	115601	10	141191	200	165201	10
15901	10	43621	30	67931	40	94221	30	116411	20	141391	400	165891	900
16031	40	43651	60	68301	10	94301	10	116531	40	141581	90	165901	10
16451	60	44691	700	68411	20	94331	40	117091	100	141651	60	166361	70
16561	70	44771	80	69061	70	94681	90	117351	60	141671	80	166441	50
16881	90	44861	70	69131	40	94781	90	117571	80	141781	90	166841	50
17331	40	44881	90	69141	50	94061	70	117991	8000	141821	30	167501	10
17351	60	45261	70	69381	90	95371	80	118041	50	142691	700	168091	100
17381	90	45311	20	69761	70	95761	70	118401	10	143251	60	168451	60
17451	60	45591	600	70271	80	95971	80	118931	40	143631	40	168491	500
17651	60	45641	50	70371	80	96671	80	118971	80	143731	40	168711	20
17801	10	45781	90	70781	90	96761	70	119311	20	143821	30	170301	10
17911	20	46031	40	70921	30	96871	80	119561	70	144391	400	170341	50
18091	100	46051	60	72271	80	97321	30	119851	60	144431	40	170381	90
18361	70	46141	50	72321	30	97371	80	120241	50	144471	80	170441	50
18381	90	46301	10	72551	60	97631	40	120601	10	144621	30	170871	80
19281	90	46341	50	72691	700	97811	20	120731	40	144641	50	170891	900
20001	10	46351	60	73051	60	97881	90	121321	30	144781	90	170931	40
20361	70	46391	400	73801	10	97901	10	122311	20	144891	900	171091	100
20531	40	46541	50	74161	70	98041	50	122391	400	145261	70	171251	60
20721	30	46731	40	74211	20	98061	70	122431	40	145321	30	171771	80
20951	60	46831	40	74371	80	98121	30	122551	60	145341	50	171881	90
21111	20	47021	30	74611	20	98431	40	123101	10	145681	90	171921	30
21391	400	47621	30	74781	90	98611	20	123371	80	146031	40	172041	50
21601	10	48231	40	74861	70	98781	90	123441	50	146041	50	172671	80
22331	40	48671	80	75331	40	98801	10	123511	20	146801	10	172971	80
22461	70	48751	60	75761	70	99001	10	123641	50	146871	80	173391	400
22481	90	48821	30	75831	40	99011	20	123741	50	146881	90	173731	40
22641	50	49091	100	76011	20	99381	90	123801	10	146991	7000	174111	20
22801	10	49271	80	76231	40	99391	400	124221	30	147021	30	Շար.	

ՊԱԼՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ Ռբլ. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ » 142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահ կարասի ապրանք, կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի դիրքերով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—7

Ընդհանուր գործակալ Թուրհիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆԶԵԱՆ

Դալաթիա, Տհօյէ Օրիենք Պանկի կից, Սիկասոն խան

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգստ. 2|14 եւ 1320 Սեպտեմբեր 20 թուականի Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակ, Դալաթիա, Նաղլը խան, Հէդարէն փողոց, Թիւ 14, Քօշէրաթիվ վաճառատանեղէնմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Գալիա, մանաւանդ Օսմ. Կայս. Պանքայի եկեղի ճամբի հրապարակ.
Գալիա, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պէյէ Գաբու Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Գալիա, Մ. Ի. Սաաղք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահէք Գաբու Թիւ 10։
Գալիա, Ապաի պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլեր փողոց։
Գալիա, Գ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Գասլգիւղ, Ալեքսանդր Անտոնեան Սիրոյ հրապարակ։
Գասլգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա ճամբէն։
Գրծակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։
Գէօյիւքէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մանուաթիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօկօս Իսանիէս, Նամակատան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռուսի, Գէօյիւքէրէ ճամբէսի, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրհանց, Թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Բէնտիք, Բ. Սամմարիա։
Մեծ Կղզի, Բէսալ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիաէս, Կայսրանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։

17

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՂ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տակաւնութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ոկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առաջ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Գալիա) 1. Սուլթան ամամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Գայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Զարլը Գոյը, Թիւ 120։

Դասերը և նորագութիւնները հրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Սղլուի առանը։ 16 50—9

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Ժամանակացոյց կոխմբ. երու երթեւեան.

1907 մարտ (Ն. Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ԳՈՆԻԱ — ԷՐԷՃԼԻ — ԶՈՒՂԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

Ս Ր Թ	Կոխմբ. 622 Ակր. եւ ճմբ. Ա.Հ.տու
Կայարան	
Գոնիա մկն.	11 —
Գաշին խան	11 31
Զումրա	12 15
Սրբզ Էօրէն	12 43
Մանտասուն	1 12
Գարաման ժմն.	1 43
մեկ.	1 58
Սիարօվա	2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ	3 14
Ալաճա	3 50
Էրէյլի ժմն.	4 15
մկն.	4 35
Զուլկուրլու իրիկուն ժմն.	4 50
Դ Ս Ր 2	Կոխմբ. 621 Ակր. եւ ճմբ. Իրիկուն
Կայարան	
Զուլկուրլու մկն.	5 5
ժմն.	5 23
Էրէյլի մկն.	7 20
	7 47
Ալաճա	8 31
Այրանճա-Տէրպէնտ	9 31
Սիարօվա	
Գարաման ժմն.	9 37
մկն.	9 52
Մանտասուն	10 25
Սրբզ Էօրէն	10 54
Զումրա	11 30
Գաշին խան	12 6
Գոնիա իրիկուն ժմն.	12 35

50—18

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	1,666 666 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400,728,000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագրի ու տոկոս	65 224,946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան Զօլվօտա Ղալաթիա։

Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզղատէ խան, Աչքը Էֆէնտի ճամբէսի, Թիւ 26։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ 11 50—16

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԶԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ա.Զդ.— Որսորդութեան և ձկնորսութեան կանոնագրին 36րդ յօդուածին տարմադրութեանց համաձայն, Հանր. Պարտէզի Թողեալ Հասոյթներու Վարչութիւնը կը Թողեալ Հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ մայրաքաղաքիս և շրջականերու համար որսորդութիւն կատարելու ժամանակամիջոցը սահմանուած է յուլիս 19էն (Հ. Տ.) մինչեւ 1907 փետրուարի վերջ (Հ. Տ.)։ Անոնք որ կ'ուզեն որսորդութիւն ընել, պէտք է դիմեն իրենց տեղւոյն Հանր. Պարտէզի գործակալութեան, արտօնագիր ստանալու համար։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

1023 յուլիս 1907 (1323) 12—1

* *

Ա.Զդ.— Թողեալ Հասոյթներու Վարչութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանի աշակերտներու թէ այդ հաստատութեան վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ 1907 օգոստոս 25 (Հ. Տ.) սեպտեմբեր 7 (Ն. Տ.) շաբաթ օրը։ Դասախօսութիւններն ալ պիտի սկսին միևնոյն օրը։ Ուստի աշակերտները կը հրաւիրուին, յիշեալ թուականին անպատճառ ներկայ գտնուիլ Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանը։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

2/15 յուլիս 1907 18—3

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն, ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 37,300,000 ֆուրոնի չափ։

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳԵՏՈՒՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Ցիսուն դրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆէրայնի այսօր հարիւրին 3 1/2 տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վայ գումարներու համար։ իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին տակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու մէջ։ Գումարը 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան եռ առնուիլ ամէն տարի։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան եռ առնուիլ գրատուփէն ու կանխաւ ելլելիք ապրանքներնէ մը յետոյ, հաւասարակարգով։

3 օր	100– 150	ոսկի գումարի համար
6 »	151– 200	» » »
10 »	201– 500	» » »
15 »	501–1000	» » »
30 »	1001 և անկէ վար	» » »

Վինըր Պանք-Ֆէրայնի իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած տարեկան վճարելով տեսակին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք – Ֆէրայնի խնայողական գումարը պարունակող տեսակ մը կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի գումարը քաշելու։ 50—7

Խնայողական Սնտուկին զատ։ Վինըր Պանք-Ֆէրայնի կը զբաղի նաեւ տեղական օրական ուրիշ գործառնութիւններով։

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—Օսմ. Կայս. Պանքան մրցումի կը դնէ հինգ պաշտօններ Կ. Պոլսոյ և գաւառի իր գրասենեակներուն համար։ Փնտուելիք առարկաներն են.—Առեւտրական ու վարչական թղթակցութիւն ֆրանսերէն կամ անգլիերէն լեզուով. Թեկնածուներուն խօսած կամ գրած լեզուները և մասնաւորաբար Թուրքերէն, տարերք հաշուակալութեան, առեւտրական իրաւագիտութեան և աշխարհագրութեան, տոկոսի, դեղչի և դրամի փոխանակութեան վերաբերեալ հաշիւներ. արագագրութ, դրամի վրայ գործառնութիւններ, արժեթուղթերու դնում և վաճառում եւայլն։

Մրցման մասնակցելու փափագող թեկնածուները պարտին իրենց խնդրանքին հետ ներկայացնել լաւագոյն յանձնարարականներն ու երաշխաւորութիւնները և իրենց տարիքը հաստատող թուղթեր։ Օսմ. Կայս Պանքան իրեն կը վերապահէ մրցման ընդունելութեան բոլոր պայմանները գնահատելու գործը։ Տարիքի որոշեալ սահմանը 17էն մինչեւ 30 պէտք է ըլլայ։ Փնտուելիքը պիտի կատարուի օգոստոս ամսուան ընթացքին մէջ։ Մրցման քննութեան ընդունուող թեկնածուները զեկուցում մը պիտի ստանան, որուն մէջ թուականը որոշուած պիտի ըլլայ։ Թեկնածուներէն կը խնդրուի որ Ղալաթիոյ Պանքան ներկայանան արձանագրուելու համար, յուլիս 24ն 31, երեքշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը, ժամը 2-5, կէս օրէն յետոյ։

Ծանօթ.—Մինչեւ հիմա եղած պաշտօնի խնդրանքները չեղեալ կը նկատուին։ 20—20

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող ոստիկաններ

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սկդի	Նայզոզրիս
Միթիա	Էմիսիս
Բասիս	Գուզիրիս
Թէլպէր	Մոտրիս
Նարգօճ	Ծուլիի
Նավարին	Ֆարոս
	Թիզա

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, էլեկտրականաւ թեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սենեակներ ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թեամբ ճամբորդներ կ'առնեն բայց սենեակներ չունին։ սդերիթ

Կ. Պոլսէ Լիվերբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հասցնելու համար՝ իրենց հրահանգները առնչուելու ժամանակէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստներու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒՐԹՈՒԼ եւ Ընկ. Գործակալք
Ուրթիլ խան, Պահչէ գաբու, Գալիա
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
50—43 31 Ճէյմս Սդրիգ, Լիվերբուլ,

Khedivial Mail Line

(Քէսիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերք

Շաբաթական ամենն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Օսմանիէ շոգենաւը նաւապետ կապէտան, հինգշաբթի, 25 յուլիս 1907 (Ը. Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ. իսկ ուրբաթ յուլիս 26 1907 (Ը. Ե.) կէս օրէ ետքը, ժամ 4ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլի, Իզմիր և Պիրէան։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ասուաճ շոգենաւը, նաւապետ Վասիլաքի, յուլիս 27ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Իզմիր, Սաքզը, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարտիին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Ն. ԲԱՖԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԳԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յուլիս 22ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն
Յուլիս 29ին, Սիրիասի, Սեւ Ծովէն
Օգստ. 5ին, Իմպրեդի, Մարսիլիայէն
Օգստ. 12ին, Ֆրիժի, Սեւ Ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յուլիս 24ին, Ֆրիժի, Զմնկուլաաք, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովոռոսիսք
Յուլիս 30ին, Սիրիասի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։
Օգստ. 7ին, Իմպրեդի, Սեւ Ծով։
Օգստ. 13ին, Ֆրիժի, Մարսիլիա

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարտիին վրայ։
15 50—41 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (141)

ԹՈՒՔԼ ՍԱՆԹ

ԳԵՂԱՆԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՒ Մը ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԾԵՐՈՒԿ ԱՌԻՒԾԸ

Զ.

ԺԷՐՄԷՆԻ ՍԻՐԱՑԻՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Ամսէ ամիս, յամրաբար ու խօլաբար, հոդիզոնը նեղցած էր. շրջակայքի բոլոր թաղնիկները վրէժ կը լուծէին արծիւի սէգ բոյնէն, առանց ակներեւ ճիգի ու ամենօրեայ յաղթանակով։ Բրուա-Վիթէթ կոմսին հայրական պայծառութեան ներքեւ երկար տարիներ է ի վեր ապրող այդ երկրամասը յանկարծ կ'արթննար վայրագ ախորժներով, քայց նախկին կոմսերու հսկայ պայքարը չէր որ կը մղուէր։ Երկու մոլի ու տափաստ եղբայրներու պատճառաւ կը քայքայէր Ռուսեօմոնթ, և չէր կարելի ատոր առաջքը առնել։

Ճամբուն վրայ, ուրիկ կը պարզուէր բնակարը, արեւոտ օր մը Լիզոն իր հօր թիկնաթոռը քշած էր։

Հիանալի անտառի մը եզերքին վրայ կը գտնուէին, ուր լայն ծառուղիներ կային։ Կոմսը միշտ փափագած էր այդ անտառը մաքցնել Ռուսեօմոնթի դարասատանին, ամբողջութիւնը շրջափակելով պատի մը մէջ, հոն այծեր պահելու համար։

Կոմսը հաղիւ հինգ վայրկեանէ ի վեր հոն կը գտնուէր, երբ իր ուշադրութիւնը դրաւեց կանոնաւոր և խուլ աղմուկ մը, որ անտառին խորութիւններէն կը լսուէր։

Աւելի ուշադրութեամբ մտիկ ըրաւ։

—Ի՞նչ է այս աղմուկը, մրմնջեց կոմսը... կարծես թէ...

Լիզոն տխրօրէն պատասխանեց.

—Փայտահատներու գործածած կացիններուն ձայնն է։

Ներուսէն ընդոստ վեր ցատկեց։

—Ագռոր ծառերը կը կտրեն...

—Անտառը իրենցը չէ ա՛լ։

—Ծախած են։

—Այո՛...

Կոմսը լռութիւն պահեց, ընկճուած։

Ցեռոյ, իր նայուածքը, որ հովտին վրայ կը թափառէր, առաջին անգամ ըլլալով նչմարեց այնպիսի մանրամասնութիւններ, որոնք մինչեւ այն տեղն իր ուշադրութիւնը չէին գրաւած։

Հիւանդութիւնն ու ծերութիւնը չէին այլայլած իր